

Studieplan for Bachelor i Økonomi og Administrasjon (3 år)

INNLEDNING	2
MÅL	3
INNHold	4
ORGANISERING OG ARBEIDSMÅTER	6
VURDERINGSFORMER	7
FORDYPNING I INTERNASJONALISERING	9
FORDYPNING I ORGANISASJON OG LEDELSE	10
MÅL	10
INNHold	10
ARBEIDSMÅTER	10
FORDYPNING I IKT	11
FORDYPNING I SAMFUNNSØKONOMI	12
FRIKAT I FAG/OVERFLYTNING FRA ANDRE SKOLER	12
PRAKSIS	12
ARBEIDSKRAV	13
VURDERING	13
PENSUM	13
REGELVERK OG UTFYLLENDE BESTEMMELSER	13
KURSBESKRIVELSER	15
NMF MARKEDSFØRING	17
NORG ORGANISASJON	18
NLED LEDELSE	20
NPKO PRAKTISK KOMMUNIKASJON OG ORGANISASJON	22
NIFH INTERNASJONALE FORHANDLINGER	23
NBED1 BEDRIFTSØKONOMISK ANALYSE I	24
NBED2 BEDRIFTSØKONOMISK ANALYSE II	27
NFSTRA FORETAKSSTRATEGI	29
NFINÅ FINANSREGNSKAP MED ÅRSOPPGJØR	31
NOPA OPERASJONSANALYSE	32
NLOG LOGISTIKK	34
NRE1 RETTSLÆRE I	35
NSK1 SKATTERETT I	37
NSFVR STATS- OG FORVALTNINGSRETT	39
NMA MATEMATIKK	41
NSTA STATISTIKK	43
NSVM SAMFUNNSVITENSKAPELIG METODE	44
NSØ SAMFUNNSØKONOMI	46
NOFØ OFFENTLIG ØKONOMI	47
NMIØK MIKROØKONOMI II	48
NEN103H6 - ENGLISH I	49
NEN104V12 - ENGLISH I	51
NEN103H18 - ENGLISH I	53
NFR1.2 FRANSK1	55
KURSBESKRIVELSER	56
NIBE INTERNASJONAL BEDRIFTSLEDELSE	57
NKUL KULTURANALYSE	59
NIØK INTERNASJONAL ØKONOMI	61
NEN2 ENGELSK II	62
NBACH BACHELOROPPGAVE	65
NIFI INTERNASJONAL FINANS	67
NIRE INTERNASJONALE RETTSFORHOLD	68

ÅRSSTUDIUM I ORGANISASJON OG LEDELSE	70
MÅL	70
INNHold	70
ARBEIDSMÅTER.....	70
VURDERING.....	70
OPPMELDING TIL VURDERING/EKSAMEN	71
OPPTAKSKRAV OG SØKNADSFRIST.....	71
KURSBESKRIVELSER	72
ARBEIDSRETT	73
ORGANISASJONSUTVIKLING OG PROSJEKTSTYRING	75
LEDELSE OG PERSONALANSVAR	77
ØKONOMISK ORGANISASJONSTEORI OG STRATEGI.....	79
PROSJEKTOPPGAVE.....	83
NIØK INTERNASJONAL ØKONOMI	86
NBACH BACHELOROPPGAVE	87
NIFI INTERNASJONAL FINANS	89
UiO: INTERNASJONAL MAKRO OG FINANS	90
UiO: VEKST OG UTVIKLING	91
UiO: BESLUTNINGER, MARKEDER OG INCENTIVER	92
UiO: KONTRAKTER OG ØKONOMISKE INCENTIVER	93
UiO: MATEMATIKK II.....	94
FORDYPNING I IKT.....	95
INTERNETT (LO 132 A)	95
PROGRAMMERING (LO 125 A)	96
OPERATIVSYSTEMER OG UNIX (SO 135A)	97
PROGRAMUTVIKLING (LO 133 A)	98
RELASJONSDATABASER (SO 133 A).....	99
DATAMASKINARKITEKTUR (LO 134 A).....	100
REGLEMENT FOR BRUK AV KALKULATOR VED ØKONOMIUTDANNINGEN.....	101
VEDRØRENDE SØKNAD OM OVERFLYTTING/ INNPASSING TIL ØKONOMISTUDIER VED HØGSKOLEN I OSLO	102
SYNLIGGJØRING AV STUDENTPOLITISK ARBEID.....	104
INNLEDNING	104
ORGANISERING OG ARBEIDSMÅTER.....	104
VURDERING	104
PENSUM.....	104

Innledning

Hvem gjelder Studieplanen/kursbeskrivelsene for

Denne Studieplanen gjelder for kullet tatt inn i 1. år høsten 2003 og for studenter som har hatt ett års gyldig avbrudd i studiene (dvs permisjoner eller reservert plass). Studenter som har hatt avbrudd, skal som hovedregel fullføre studiet etter den Studieplanen de ble tatt opp til når det gjelder selve fagsammensetningen. Ved eventuelle andre endringer (f.eks. krav til studieprogresjon, opptakskrav, fagbindinger) gjelder normalt den nyeste studieplanen. Når det gjelder kursbeskrivelser, er det som regel den siste kursbeskrivelsen som gjelder.

Om studiet

Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA) har utarbeidet en plan for treårig Bachelorstudium i økonomi og administrasjon. Dette er ikke en nasjonal rammeplan fastsatt av departementet, men en plan vedtatt av NRØA som anbefalt felles ramme for institusjonenes utforming av bachelorutdanninger i økonomi og administrasjon. Planen skal bidra til å sikre et høyt faglig nivå og en ensartet struktur i de økonomisk-administrative utdanningene. Økonomiutdanningen ved Høgskolen i Oslo følger denne planen.

Det 3-årige Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon er en videreføring av det 2-årige økonomisk-administrative studiet (høgskolekandidatstudiet) som har vært tilbudt ved en rekke høyskoler siden begynnelsen av 1970-tallet. Det har tradisjonelt vært stor søkning til studiet, og det har vist seg å være et velegnet studietilbud enten man har ønsket å gå ut i jobb umiddelbart eller man har ønsket studiet som grunnlag for videre studier. Det brede fagfeltet, og ikke minst tilbudet av relevante fag/fagkombinasjoner, har vært medvirkende til den popularitet studiet har fått. Når nå studiet er utvidet til et 3-årig Bachelorstudium, innebærer det at institusjonene står friere til å ha ulik vektlegging og spesialisering. Ved Økonomiutdanningen tilbys følgende fordypningsområder:

- Internasjonalisering
- Organisasjon og ledelse
- IKT
- Samfunnsøkonomi

Fordypning i Samfunnsøkonomi tilbys i samarbeid med Universitetet i Oslo. Samarbeidet gir studentene mulighet til å ta en bachelor ved Høgskolen i Oslo og til å fortsette sine studier ved Universitetet i Oslo for å ta en master i Samfunnsøkonomi.

Bachelorstudiet gir et godt grunnlag for videre masterstudier både i inn- og utland.

Økonomiutdanningen tilbyr også 3-årig revisorstudium. Fullført 3-årig revisorstudium gir også rett til bachelortittel. For nærmere informasjon, se fagplan for revisorstudiet.

Opptakskrav

For å søke opptak til studiet kreves generell studiekompetanse. Det stilles ellers ikke krav om en spesiell fagkombinasjon fra videregående skole. Studenter som ikke har tilstrekkelige forkunnskaper i matematikk, tilbys et forkurs. Forkurset går parallelt med den øvrige undervisningen.

Det kan også søkes opptak til studiet på grunnlag av realkompetanse. Kravet er at søkeren må være 25 år eller eldre i søknadsåret, ikke ha generell studiekompetanse, dokumentere minimum fem års fulltids yrkespraksis (inntil 2 av disse kan erstattes av ulønnet arbeid, organisasjonsarbeid eller liknende) fra kontorarbeid innen offentlig eller privat sektor, tilstrekkelige ferdigheter i norsk (eller annet nordisk språk) og engelsk til å kunne gjennomføre studiet, samt dokumentere kunnskaper i matematikk på nivå med kravet som inngår i generell studiekompetanse eller tilsvarende.

Mål

Formålet med Bachelorstudiet i økonomi og administrasjon er å utdanne brukerorienterte og reflekterte yrkesutøvere som er kvalifiserte for å ivareta spesialist- og rådgivningsoppgaver innenfor det økonomiske og administrative emnefeltet i privat næringsliv, organisasjoner og offentlig sektor. Studiet er et bedriftsøkonomisk grunnstudium som skal gi kandidatene faglig innsikt, analytisk trening og problemforståelse innenfor naturgitte, samfunnsmessige og etiske rammer.

Gjennom studiet skal studentene tilegne seg kunnskap om hvordan beslutninger treffes på mikronivå innenfor private og offentlige organisasjoner. I tillegg skal studiet sette kandidatene i stand til å bedømme samfunnsmessige konsekvenser av sine beslutninger, og de må også lære å handle innenfor juridiske og etiske rammer. Innsikt i den juridiske tenkemåte, samt kjennskap til viktige lovregler som regulerer forholdet mellom enkeltpersoner og bedrifter/organisasjoner, er derfor viktig.

For å sette bedriftsøkonomiske beslutninger inn i en samfunnsmessig sammenheng må studentene kjenne til de samfunnsøkonomiske forhold som en mikroenhet arbeider innenfor. Det å lære å forstå sammenhengene i organisasjonens omgivelser og dermed kunne innrette virksomheten i overensstemmelse med de samfunnsøkonomiske og lovmessige rammebetingelser, blir derfor en nødvendig og viktig del av studiet.

For å kunne gjennomføre grunnleggende analyser innenfor bedriftsøkonomi og samfunnsøkonomi er det behov for kunnskaper i metodefagene matematikk, statistikk og samfunnsvitenskapelig metode. I tillegg har disse fagene egenverdi i kraft av å gi studentene trening i abstraksjon og stringens.

Bachelorkandidater i økonomi og administrasjon er ikke nødvendigvis "bruksferdige" for de stillinger de får. De har imidlertid en kunnskapsbasis som gjør at videre opplæring i praksis går raskt, og de vil lett kunne tilegne seg nye kunnskaper og bedømme nye situasjoner. Et økonomisk-administrativt studium har et stort spekter av fag og emner som er ment å danne en basis for videre læring, enten i det praktiske liv eller som et grunnlag for videre studier. Utdanningen skal være relevant for ulike typer administrativt arbeid, men som hovedregel skal det ikke skreddersys for noe bestemt yrke eller funksjon. Det 3-årige studiet kan både være en selvstendig avsluttet enhet og gi grunnlag for opptak til masterstudier.

Hovedmålene for studiet er å:

- gi yrkeskompetanse
- kvalifisere for videre studier
- være allmenndannende

Innhold

Fagoversikt

Studieplanen bygger på Plan for treårig Bachelorstudium i økonomi og administrasjon vedtatt av det nasjonale rådet for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA).

Den 3-årige studiemodellen er delt opp i to enheter på $120 + 60 = 180$ studiepoeng. Høgskolekandidattittelen oppnås etter å ha fullført de to første årene (120 studiepoeng). Etter å ha fullført alle tre studieårene (180 studiepoeng) oppnås tittelen Bachelor i økonomi og administrasjon. For å oppnå denne tittelen må kandidaten ha minst 120 studiepoeng i økonomi- og administrasjonsfag. De økonomiske og administrative fagene innbefatter: bedriftsøkonomisk analyse, samfunnsøkonomiske fag, administrasjonsfag og metodefag.

Høgskolekandidat i økonomi og administrasjon - 120 studiepoeng

De obligatoriske emnene innenfor bedriftsøkonomisk analyse, administrasjonsfag, samfunnsøkonomi og metode utgjør til sammen 90 studiepoeng. Det skal i tillegg velges 30 studiepoeng innen økonomisk – administrative emner.

Bedriftsøkonomisk analyse:	30 studiepoeng
Administrasjonsfag:	24 studiepoeng
Samfunnsøkonomi:	18 studiepoeng
Metode:	18 studiepoeng
Videreføring/profilering:	30 studiepoeng

Bachelor i økonomi og administrasjon 180 studiepoeng

Obligatoriske fag utgjør 90 studiepoeng, videreføring utgjør 30 studiepoeng og profilering 60 studiepoeng.

Planen fastsetter 90 studiepoeng som obligatoriske med et beskrevet kursinnhold. I tillegg kan institusjonene selv fastsette 12 studiepoeng som vil være obligatoriske fag ved den aktuelle institusjonen. Videre er 18 studiepoeng valgfrie på det andre studieåret, mens kandidatene i det tredje studieåret velger en av fordypningsretningene. På fordypningsretningene "internasjonalisering" og "organisasjon og ledelse" inngår det en obligatorisk "Bacheloroppgave" på 15 studiepoeng og i "samfunnsøkonomi" inngår det en oppgave på 10 studiepoeng.

1. og 2. studieår

Studentene på Bachelorstudiet har følgende fag fordelt over de fire første semestrene:

1. semester	2. semester	3. semester	4. semester
Samfunnsøkonomi (12 sp)		Bedriftsøkonomisk analyse II (12 sp)	Foretaksstrategi (6 sp)
Bedriftsøkonomisk analyse I (18 sp)		Organisasjon (12 sp)	Samfunnsvitenskapelig metode (6 sp)
Rettslære I (12 sp)			Offentlig økonomi (6 sp)
Matematikk (6 sp)		Profilering/språk* (6 + 12 sp) eller videreføringsfag** (18 sp)	
Markedsføring (6 sp)	Statistikk (6 sp)		

** Videreføringsfag

Videreføringsfagene er lagt til 3. og 4. semester. Hvert fag er på 6 studiepoeng og studentene velger til sammen tre fag innen områdene bedriftsøkonomi, samfunnsøkonomi, administrasjon eller språk (se neden). Normalt bør studentene velge ett fag i høstsemesteret og to fag i vårsemesteret, men det er ikke noe krav. Per dato tilbyr utdanningen følgende videreføringsfag:

NOPA Operasjonsanalyse	Høst
NØKM Økonometri	Høst
NMIØK Mikroøkonomi II I)	Høst
NFINÅ Finansregnskap med årsoppgjør	Vår
NLOG Logistikk	Vår
NLED Ledelse	Vår
NIFH Internasjonale forhandlinger	Vår
NIS Informasjonssystemer	Vår
NSKI Skatterett I	Vår
NSFVR Stats- og forvaltningsrett	Vår
NPKR Praktisk kommunikasjon og organisasjon	Kan tas både høst og vår

I) Studenter kan velge om de vil ha Mikroøkonomi II eller Offentlig økonomi som en del av de obligatoriske studiepoengene i samfunnsøkonomi. Studenter som ønsker begge fagene tar et av kursene som fordypningsfag.

* Profileringsfag: Engelsk og fransk

Engelsk I anbefales å tas i sin helhet over to semestre og gir da 18 studiepoeng, men man kan også ta kun ett semester (3. semester gir 6 studiepoeng og 4. semester gir 12 studiepoeng). Minst 8 studenter må velge fransk (6 studiepoeng) for at kurset skal kunne settes i gang.

Studier i utlandet

Høgskolen i Oslo er med i SOKRATES/ERASMUS-programmet. Økonomiutdanningen har avtaler med flere høgskoler og universiteter i Europa, USA, Sør-Amerika og Australia. En oversikt over Økonomiutdanningens partnerskoler finnes på følgende nettsted:

<http://www.hio.no/content/view/full/3361>

Studentene kan reise ut i det andre eller tredje studieåret. De kan ta ett eller to semestre av sine økonomistudier i utlandet. En forutsetning for valg av studiested er at partnerskolene i utlandet kan tilby de samme fagene som studentene skulle ha tatt ved økonomiutdanningen. Ved fordypningsstudiet i Internasjonalisering foregår all undervisning på engelsk.

Forkurs i matematikk

Undervisningen i kurset i Matematikk bygger på nivå tilsvarende 2MX, 2MY fra videregående skole. Studenter som ikke har disse forkunnskapene, tilbys et forkurs i Matematikk i 1. semester. Mer om innholdet i forkurset finnes under fagbeskrivelse for matematikk.

Organisering og arbeidsmåter

Krav til studieprogresjon

Studiet er krevende og forutsetter at man er student på heltid. Det gis ikke tilbud om deltidsstudium. Studentene har studieplass i tre år fra det studieåret de får tilbud om plass. Studenter kan søke inntil 1 års permisjon i studiet. Permisjonsreglene og mulighetene for å ta eksamener i permisjonstiden er nærmere beskrevet i heftet Viktig studieadministrativ informasjon.

Studenter som avbryter studiet uten innvilget permisjon, mister sin studentstatus.

For å begynne i 2. studieår kan en maksimalt - etter ny/utsatt eksamen i august/ september - ha ett hengefag fra 1. studieår. I motsatt fall må en vente til neste studieår med å fortsette i 2. år. Plassen vil i så fall bli reservert til neste studieår, unntatt hvis studenten har hatt ugyldig fravær ved eksamen eller har unnlatt å melde seg opp til ny/utsatt eksamen. Da mister studenten studieplassen. For studenter som får plassen reservert, er det en forutsetning at studenten innen neste studiestart tilfredsstiller kravet om maksimalt ett hengefag. Ved sykdom kan det i særskilte tilfeller gis dispensasjon fra regelen om maksimalt ett hengefag. De samme reglene gjelder for oppflytting fra 2. til 3. studieår. For å starte på 3. året tillates maksimalt 2 hengefag, etter ny/utsatt eksamen i august/september.

Studenter som har tatt 1. år eller 1. og 2. år ved andre høgskoler, kan søke overflytting til Økonomiutdanningen. Se avsnittet Fritak i fag/overflytting fra andre høgskoler.

For å ta eksamen i enkelte fag, forutsettes det først at spesielle fag tidligere i studieløpet er bestått, eventuelt tilsvarende kurs fra andre studier. Det vil være angitt i den enkelte kursbeskrivelse, dersom det stilles slike krav.

Arbeidsmåter

Studentene har ansvar for egen læring. Dette krever både deltagelse i undervisningen, selvstendig arbeid og samarbeid med andre studenter. Studentene blir ved studiestart inndelt i grupper.

I likhet med mye av grunnfagsundervisningen på universiteter og andre høyskoler følger undervisningen et fast opplegg. Undervisningen blir gitt i varierende form ved bruk av forelesninger i auditorier, klasseromsundervisning, gruppearbeid og prosjektarbeid. Det forutsettes at studentene møter regelmessig til undervisningen.

Det å lære seg å anvende informasjonsteknologi i ulike sammenhenger er en viktig del av det økonomisk-administrative studiet. Studentene oppfordres til å benytte datateknologien i arbeidet med lærestoffet i de fleste fag, og det forventes at man ellers er fortrolig med PC-bruk, som for eksempel elektronisk post. Studentene får utdelt egen e-postadresse ved studiestart, og mye informasjon gis til studentene over e-post.

Prosjektarbeid er en viktig del av studentenes arbeid med lærestoffet, og i flere fag er det som nevnt et krav for å kunne avlegge eksamen at man har fått godkjent et prosjektarbeid. I andre fag vil det bli underveisvurdering i form av tellende delprøver sammen med en slutteksamen.

Valg av studieretning og profileringsfag/videreføringsfag

Det er felles opptak til det 3-årige bachelorstudiet i økonomi og administrasjon og til det 3-årige revisorstudiet, men innen 1. mars i første studieår må studentene velge hvilket av disse to studiene de skal fortsette på. I tillegg må de som velger bachelorstudiet i økonomi og administrasjon velge profilerings-/videreføringsfag innen denne datoen.

Vurderingsformer

I valg av vurderingsformer ser vi hvert studieår som en helhet. Vurderingsformer og arbeidskrav vil bli tilpasset ut fra det som er mest hensiktsmessig både faglig, pedagogisk og praktisk. Som en generell regel vil tradisjonelle sluttksamener sees på som mest hensiktsmessig på innføringskurs med mange studenter, mens mappevurdering og andre vurderingsformer i større grad brukes på høyere nivå og i kurs med mindre grupper av studenter. Det vektlegges at studentene totalt sett i løpet av studieåret skal ha jevnlig innleveringer både av individuelle oppgaver og gruppeoppgaver med tilbakemeldinger fra ulike faglærere. Vi ser fagene i hvert studieår i sammenheng slik at arbeidsbyrden fordeles best mulig ut over hele studieåret for studentene.

Ekstern sensor vil brukes aktivt for kontroll av studieopplegg og til vurdering av eksamen. Måten ekstern sensor brukes på, vil variere fra fag til fag avhengig av faglig og pedagogisk opplegg.

Fordypning i Internasjonalisering, Organisasjon og ledelse, IKT eller Samfunnsøkonomi

Alle ordinære studenter ved bachelorstudiet må innen 15. april i fjerde semester velge fordypning på tredje år.

Studenter som har fullført og bestått det 2-årige økonomisk-administrative høgskolekandidatstudiet eller tilsvarende studium ved andre høyskoler, må søke opptak til 3. år innen 15. mai. Det samme gjelder for studenter ved HiO som fullfører og består det 2-årige studiet våren 2003 og de som har bestått studiet tidligere. (Fra og med studieåret 2004/2005 kan de som har bestått de to første årene av det 3-årige bachelorstudiet ved andre høyskoler, søke direkte overflytting til 3. år). Fullført og bestått studium gir rett til tittelen Bachelor i økonomi og administrasjon.

Studenter som starter direkte i 3. år ved bachelorstudiet, og ikke fyller kravet til vitnemål for det 2-årige høyskolestudiet i økonomi og administrasjon, må vurderes individuelt i forhold til om de fyller kravet til en bachelorgrad.

Ved opptaket til studieåret 2003/2004, vil gjennomsnittskarakter fra det 2-årige økonomisk-administrative studiet bli lagt til grunn dersom det er flere søkere enn antall plasser.

Fordypning i Internasjonalisering

Fordypning i Internasjonalisering gir et meget godt grunnlag for arbeid med internasjonale forhold både i næringslivet og i offentlig forvaltning. Bachelorstudiet med denne fordypningen kvalifiserer til å søke opptak ved Masterstudier i Norge og i utlandet (for eksempel MBA).

I tillegg til våre egne bachelorstudenter, er det mange utenlandske utvekslingsstudenter på dette studiet (3. år), og undervisningen foregår derfor på engelsk. For utenlandske studenter som søker opptak til 3. år utenom våre utvekslingsprogrammer, kreves det TOEFL-test med poengscore på minimum 550 poeng. For de som tar den elektroniske TOEFL-testen er kravet minimum 230 poeng. Søkere fra de 5 nordiske land som har engelskkunnskaper som tilfredsstillende kravet for å søke opptak på universitet/høgskole og utenlandske studenter med engelsk som morsmål, er unntatt fra kravet. Undervisningen i Engelsk II bygger på kunnskaper tilsvarende 12-18 studiepoeng i engelsk. Studenter uten tilstrekkelige forkunnskaper i engelsk, må ta engelsk fra 2. studieår (minimum 12 studiepoeng).

Mål

Fordypningsstudiet skal gi et teoretisk grunnlag for å forstå den internasjonale virksomhet, og det skal gi et faglig grunnlag for økonomisk/ administrativt arbeid i organisasjoner, offentlig forvaltning og bedrifter med internasjonalt rettet virksomhet. Videre skal det gi studentene en oversikt over internasjonaliseringens bakgrunn og virkninger gjennom kunnskaper om økonomiske, rettslige, samfunnsmessige og kulturelle forhold. Det blir lagt vekt på europeiske forhold samtidig som det globale perspektiv er sentralt. Studiet skal også gi innsikt i spesielle ledelses- og organisasjonsproblemer man møter i internasjonal virksomhet. Dessuten tar studiet sikte på å utvikle studentenes evne til internasjonal kommunikasjon gjennom engelsk som er en integrert del av studiet, og de vil få trening i beslutnings- og forhandlingssituasjoner.

Innhold

Fordypningen i Internasjonalisering består av:

Høst	Vår
Internasjonal bedriftsledelse 15 sp	Bacheloroppgave 15 sp
Kulturanalyse 9 sp eller Internasjonal økonomi 9 sp.	Internasjonal finans 9 sp eller Internasjonale rettsforhold 9 sp
Engelsk II 12 sp (profilering)	

Studentene skal innen 15. april i 2. studieår velge valgfag.

Høgskolen i Oslo er med i SOKRATES/ERASMUS-programmet, og Økonomiutdanningen har avtaler med flere høgskoler og universiteter i og utenfor Europa om utveksling av studenter. Dette innebærer at studentene på fordypningsstudiet i internasjonalisering kan ta vårsemesteret eller hele studiet i utlandet. Nye studenter som bare tar 3. år av studiet ved Høgskolen i Oslo, kan bare ta vårsemesteret i utlandet.

I engelsk blir det i tillegg til den skriftlige eksamen også holdt en muntlig eksamen. Det blir gitt karakter i hver disiplin. Bortsett fra i engelsk vil eksamensoppgavene bli gitt både på norsk og engelsk, og studentene kan etter eget ønske bruke norsk eller engelsk i besvarelsen. Også prosjektoppgavene kan være på norsk eller engelsk.

I løpet av studieåret blir det arrangert et EU-seminar i Brussel som har en varighet på en uke. I løpet av dette oppholdet besøker studentene de viktigste EU-organisasjonene samt at det foretas bedriftsbesøk.

Fordypning i organisasjon og ledelse

60 studiepoeng

Årsstudiet i organisasjon og ledelse har samme kurssammensetning og felles undervisning med 3. studieår ved bachelor i offentlig styring. Studiet egner seg for studenter med toårig økonomisk-administrativ utdanning, eller annen relevant fagbakgrunn (for eksempel sosial/helsefaglig profesjonsutdanning) som ønsker å kvalifisere seg for administrative stillinger, personalforvaltning, økonomistyring eller ledelse, særlig i offentlig virksomhet.

Mål

Studentene skal tilegne seg kunnskap om og utvikle analytiske ferdigheter for administrative oppgaver og prosesser og derved få økt sin forståelse for utfordringer i administrativt og ledende arbeid. Avhengig av valg av kurs skal studiet kvalifisere for organisasjonsutvikling, personalforvaltning og evt. økonomistyring særlig i offentlig forvaltning.

Innhold

Studiet består av kurs på 15 studiepoeng. Studenten må velge fire av kursene eller tre av kursene og prosjektoppgave. Prosjektoppgave er obligatorisk for alle som skal ta bachelorgrad.

Arbeidsrett 15

Ledelse og personalansvar 15

Organisasjonsutvikling og prosjektstyring 15

Kommunal økonomistyring II 15

Prosjektoppgave 15

I tillegg er det mulig å velge inntil to videreutdanningskurs. (Jf. under kursplaner for 3. studieår og årsstudium i organisasjon og ledelse)

Arbeidsmåter

Studentenes ansvar for egen læring forutsetter aktiv deltakelse ved undervisning, arbeidsoppgaver og samarbeid med andre studenter. I studiet blir det i tillegg til forelesninger benyttet ulike studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid, muntlig fremføring, seminarer etc. I en rekke av kursene er det tilrettelagt for nettbruk i undervisningen.

Fordypning i IKT

For å kunne få til et godt faglig utdanningstilbud innen datafag, har Avdeling for økonomi-, kommunal- og sosialfag (ØKS) innledet et samarbeid med Avdeling for ingeniørutdanning (IU), slik at studenter fra Økonomiutdanningen kan ta 60 studiepoeng fordypning i datafag. IT-fagene er en del av det ordinære undervisningstilbudet ved Ingeniørutdanningen, datalinjen, og studentene fra Økonomiutdanningen skal være studenter på linje med de øvrige studentene.

Studentene er registrert som studenter ved avdeling ØKS. Ansvarsfordelingen mellom avdelingene er slik at faglig ansvar er lagt til avdeling IU og administrativt ansvar er lagt til avdeling ØKS.

Faglig opplegg - gjennomføring

Følgende kurs tilbys på til sammen 60 studiepoeng:

1. semester	2. semester
Internett (6 sp)	Datamaskinarkitektur (9 sp)
Operativsystemer og UNIX (12 sp)	Relasjonsdatabaser (12 sp)
Programmering (12 sp)	Programutvikling (9 sp)

Studentene følger det vanlige undervisningsopplegget ved Ingeniørutdanningen og deltar på lik linje med de øvrige studenter når det gjelder prosjektarbeid, innleveringsoppgaver etc.

Fordypning i Samfunnsøkonomi

Økonomiutdanningen har innledet et samarbeid med Universitetet i Oslo (UiO) som innebærer at våre bachelorkandidater i økonomi og administrasjon skal kunne tas opp på masterstudier i samfunnsøkonomi ved UiO. For opptak til masterstudiet kreves det at våre studenter velger fordypningen i Samfunnsøkonomi som 3. år i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon. Det kreves et godt grunnlag i økonomi og metode før studentene kan tas inn på masterstudiet, og kurstilbud og undervisning i dette tredje studieåret skjer i samarbeid med UiO.

Studentene har følgende fag i 3. år (sp = studiepoeng):

3. studieår	
Høstsemester	Vårsemester
Valgfritt emne (UiO), 10 sp. *	Bacheloroppgave, 10 sp.
Internasjonal økonomi, 10 sp.	Internasjonal finans, 10 sp.
Vekst og utvikling (UiO), 10 sp.	Internasjonal makro og finans (UiO), 10 sp.

*Studentene kan velge ett av kursene:

- Beslutninger, markeder og incentiver
- Kontrakter og økonomiske incentiver
- Matematikk II

Kursene som Universitetet i Oslo er ansvarlig for er markert UiO.

Kursene i internasjonal økonomi og internasjonal finans er de samme som tilbys for de som velger fordypning i Internasjonalisering, men med tillegg av et obligatorisk arbeidskrav i form av et selvstendig skriftlig arbeid i begge kursene. Dette arbeidet gir uttelling som ett ekstra studiepoeng for kurset.

Fritak i fag/overflytting fra andre skoler

Studenter som har tatt ett eller to år av et tilsvarende studium ved andre offentlige høyskoler i Norge, kan fortsette sine studier ved Økonomiutdanningen ved Høgskolen i Oslo. Dette kan gjøres på to måter.

En kan enten søke opptak til 1. år på ordinært vis gjennom Samordna Opptak, og deretter søke fritak for de fag som er avlagt ved andre høyskoler. Man vil da kunne starte direkte på vårt andre år dersom en etter fritaksbehandlingen mangler maksimalt ett fag fra vårt første år. For å kunne starte direkte i tredje år kan en maksimalt mangle to fag. Eventuelle fag en mangler fra vårt første (eller andre år), må tas før det kan utstedes vitnemål. Frist for å søke om fritak er 5. september, og det søkes samlet for alle fag en ønsker fritak for. Se heftet Viktig studieadministrativ informasjon for mer informasjon i forbindelse med fritak.

En annen mulighet er å søke overflytting til 2. eller 3. år ved å søke direkte til høgskolen. Mer informasjon om dette finner du i et eget notat etter kursbeskrivelsene.

Praksis

Det er ikke praksis i studiet.

Arbeidskrav

Arbeidskrav er knyttet opp mot eksamensretten, og dersom arbeidskravet ikke er godkjent vil man bli nektet adgang til eksamen i faget. Det kan være forprøve, prosjektarbeid eller annet. Eventuelle arbeidskrav vil være angitt i den enkelte kursbeskrivelse.

Prosjektarbeid er en viktig del av studentenes arbeid med lærestoffet, og i flere fag er det et krav for å kunne avlegge eksamen, at man har levert og fått godkjent prosjektarbeid i faget. Prosjektarbeid og andre arbeidskrav må leveres/gjennomføres innen fastsatte frister. Overskridelse av fristen medfører at en ikke får avlegge eksamen i faget. Faglærer vil gi beskjed om frist. For mer informasjon om arbeidskrav viser vi til heftet Viktig studieadministrativ informasjon, bl.a. i tilfeller hvor det er innført nye arbeidskrav.

Vurdering

Eksamensordning

Vurderingsformer/eksamensordning og eksamenstidens varighet er angitt i den enkelte kursbeskrivelse. I språkfagene er det i tillegg til skriftlig eksamen en muntlig eksamen.

Vurderingsuttrykk:

"Gradert karakterskala" = Karakterer fra A til E for bestått, og F for ikke bestått
"Bestått/Ikke bestått".

Studentene er forpliktet til å sette seg inn i Forskrift for eksamen ved Høgskolen i Oslo, Utfyllende regler for eksamen og all annen informasjon som blir gitt i forbindelse med eksamen.

Vitnemål

For fullført og bestått studium utstedes vitnemål med tittelen Bachelor i økonomi og administrasjon. Studenter som er innvilget fritak i enkeltfag, vil på vitnemålet få påført FRITATT for faget. Det overføres ikke karakterer fra andre skoler.

Dersom en tar hele eller store deler av studiet som privatist, uten tidligere å ha vært tatt opp som ordinær student ved Økonomiutdanningen, har man også rett til vitnemål dersom fag tatt ved andre utdanningsinstitusjoner godkjennes ved Økonomiutdanningen.

For studenter som har tatt deler av studiet ved andre utdanningsinstitusjoner, gjøres det oppmerksom på at vår studieplans krav til fagsammensetning må være oppfylt før vitnemål kan utstedes.

Pensum

Den oppsatte pensumlitteratur i den enkelte kursbeskrivelse kan bli endret på kort varsel. Det er derfor viktig å holde seg orientert om hva som er pensum, for eksempel på forelesningene.

Regelverk og utfyllende bestemmelser

Det vises for øvrig til Lov om universiteter og høyskoler, Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo, Utfyllende bestemmelser om den praktiske gjennomføringen av eksamen ved Høgskolen i Oslo. Disse finner du på nettet: http://www.hio.no/for_studenter/lover_og_regelverk

I tillegg viser vi til heftet Viktig studieadministrativ informasjon utarbeidet ved avdelingen. Dette heftet utdeles til alle nye studenter ved studiestart.

Informasjon/frister

Informasjon gitt til studentene ved elektronisk oppslagslavle, elektronisk post, oppslag eller via utdelt materiale er å betrakte som personlig meddelt den enkelte student. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg ajour med den informasjon som blir gitt. I all hovedsak vil nødvendig informasjon samt frister være oppgitt i heftet "Viktig studieadministrativ informasjon", som blir utgitt hvert studieår. En student som ikke overholder en frist, vil normalt ikke få sin sak behandlet. Ved sykdom eller annet fravær må studenten sørge for å ta kontakt med studentekspedisjonen eller en annen student som kan informere om oppslag, e-post og utdelt materiale. Tilsvarende gjelder for studenter som er i utlandet som ERASMUS-studenter. Det kan i særlige tilfelle gjøres unntak.

Kursbeskrivelser

Her følger en oversikt over fagene i bachelorstudiet i økonomi og administrasjon:

KODE	FAGBETEGNELSE	Studie-poeng	Status
NMF	Markedsføring	6	Obligatorisk
NORG	Organisasjon	12	Obligatorisk
NLED	Ledelse	6	Videreføringsfag
NPKO	Praktisk kommunikasjon og organisasjon	6	Videreføringsfag
NIFH	Internasjonale forhandlinger	6	Videreføringsfag
NMKOM	Markedskommunikasjon	6	Videreføringsfag *
NIS	Informasjonssystemer	6	Videreføringsfag *
NBEDI	Bedriftsøkonomisk analyse I	18	Obligatorisk
NBED2	Bedriftsøkonomisk analyse II	12	Obligatorisk
NFSTRA	Foretaksstrategi	6	Obligatorisk
NFINA	Finansregnskap m/årsoppgjør	6	Videreføringsfag
NOPA	Operasjonsanalyse	6	Videreføringsfag
NLOG	Logistikk	6	Videreføringsfag
NREI	Rettslære I	12	Obligatorisk
NSKI	Skatterett I	6	Videreføringsfag
NSFVR	Stats- og forvaltningsrett	6	Videreføringsfag
NMA	Matematikk	6	Obligatorisk
NSTA	Statistikk	6	Obligatorisk
NSVM	Samfunnsvitenskaplig metode	6	Obligatorisk
NSØ	Samfunnsøkonomi	12	Obligatorisk
NOFØ	Offentlig økonomi	6	Obligatorisk
NMIØK	Mikroøkonomi II	6	Videreføringsfag
NENI03H6	English I	6	Profilering
NENI04V12	English I	12	Profilering
NENI03H18	English I	18	Profilering
NFRI.2	Fransk I	6	Profilering
NIBE	Internasjonal bedriftsledelse	15	Bachelor INT obligatorisk **
NKUL	Kulturanalyse	9	Bachelor INT **
NIØK	Internasjonal økonomi	9	Bachelor INT **
NEN2	Engelsk II	12	Bachelor INT obligatorisk **
NBACH	Bacheloroppgave	15	Bachelor INT obligatorisk **
NIFI	Internasjonal finans	9	Bachelor INT **
NIRE	Internasjonale rettsforhold	9	Bachelor INT **
KLFAB	Arbeidsrett	15	Bachelor ORGLED
KLFEN	Organisasjonsutvikling og prosjektstyring	15	Bachelor ORGLED
KLFLE	Ledelse og personalansvar	15	Bachelor ORGLED

KLF	Økonomisk organisasjonsteori og –strategi	15	Bachelor ORGLED
KLFPE	Prosjektoppgave	15	Bachelor ORGLED obligatorisk
LO132A	Internett	6	Bachelor IKT
SO135A	Operativsystemer og UNIX	12	Bachelor IKT
SO125A	Programmering	12	Bachelor IKT
LO134A	Datamaskinarkitektur	9	Bachelor IKT
LO1 A	Relasjonsdatabaser	12	Bachelor IKT
LO133A	Programutvikling	9	Bachelor IKT
NIØK	Internasjonal økonomi	10	Bachelor Samfunnsøk. Obligatorisk **
NBACH	Bacheloroppgave	10	Bachelor Samfunnsøk. Obligatorisk **
NIFI	Internasjonal finans	10	Bachelor Samfunnsøk. Obligatorisk **
	Internasjonal makro og finans	10	Bachelor Samfunnsøk. obligatorisk (UiO) **
	Vekst og utvikling	10	Bachelor Samfunnsøk. obligatorisk (UiO) **
	Beslutninger, markeder og incentiver	10	Bachelor Samfunnsøk. (UiO) **
	Kontrakter og økonomiske incentiver	10	Bachelor Samfunnsøk. (UiO) **
	Matematikk II	10	Bachelor Samfunnsøk. (UiO) **

* Kurset arrangeres ikke studieåret 2003/2004.

** Disse kursene gjelder ikke før 2004/2005. Det tas forbehold om endringer. For 2003/2004, se eget særtrykk når det gjelder Internasjonaliseringsstudiet.

Etter kursbeskrivelsene finnes:

- kalkulatorreglement
- notat om overflytting fra andre høyskoler
- notat om synliggjøring av politisk arbeid

NMF Markedsføring

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	første	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Fred Strønen			

Mål

Kurset skal gjøre studentene kjent med sentrale begreper, teorier og modeller innenfor markedsføring. Studentene skal, med utgangspunkt i en grunnleggende teoriforståelse, bli i stand til å diskutere enklere markedsføringsproblemer i praksis.

Innhold

- Introduksjon til markedsføringsfagets utvikling og plass
- Markedsføringsfunksjonens plass i virksomheten
- Kjøpsatferd i forbruker- og bedriftsvaremarkedet
- Analyse og segmentering av markeder
- Markedsstrategi
- Markedsføringens virkemidler
- Organisering og kontroll av markedsføring.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger. Studentene vil i tillegg delta i casearbeid; dels i selvstendige arbeidsgrupper og dels ved fellesdiskusjoner i plenum.

Forkunnskaper/Sammenheng med andre fag

Kurset har nær tilknytning til Bedriftsøkonomisk analyse I. Emneområdet berører også det juridiske fagområdet og samfunnsøkonomi.

Arbeidskrav

Ingen.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer avholdes i slutten av semesteret. Ekstern sensor benyttes. I karaktersetting benyttes graderte karakterer.

Pensum

Rune Framnæs (siste utgave): Markedsføringsledelse

NORG Organisasjon

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	tredje	Studium:
Studiepoeng:	12			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Beate Elstad			Revisor obligatorisk

Mål

Målsettingen med kurset er å gi en innføring i hvordan organisasjoner fungerer, og hvordan mennesker påvirker og påvirkes av organisasjoner de arbeider i. Dette gjøres ved å studere begreper, modeller og teorier i organisasjonsteori og organisasjonspsykologi. Det legges vekt på å utvikle evnen til å analysere og forstå organisasjonsfaglige problemstillinger ved hjelp av anvendelse av teoretisk innsikt. I kursets siste del er målet å gi en fordypning i utvalgte organisasjonsteoretiske og organisasjonspsykologiske problemstillinger med vekt på endring og utvikling i organisasjoner

Innhold

Faglige emner som gjennomgås er organisasjonsfagets historikk, ulike faglige perspektiver, effektivitet, mål, strategi, teknologi, organisasjonsstruktur og organisasjonsdesign, organisasjonskultur, organisasjonens omgivelser, ledelse, makt og konflikt, mellommenneskelige relasjoner og grupper, kommunikasjon, beslutningsatferd, motivasjon og belønninger, holdninger, persepsjon, emosjoner og personlighet.

Vi vil videre gå nærmere inn på utvalgte anvendte emner som for eksempel endring og læring i organisasjoner, etikk og ledelse, kompetanseledelse, jobbtilfredshet, psykososialt arbeidsmiljø og utvikling av gode arbeidsmiljøer, økonomisk organisasjonsteori, lederutvikling, forhandlinger og konfliktløsning. Anvendte tema som velges ut kan variere noe fra år til år.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger. Det legges vekt på gruppeoppgaver og aktiv deltakelse fra studentene på forelesningene. Videre skal studentene jobbe med oppgaveløsning både individuelt og i grupper utenom fellesforelesningene. Det forventes at studentene bygger opp sin egen mappe med oppgaveløsning både individuelt og i grupper. Som en del av kurset inngår et obligatorisk prosjektarbeid. Dette arbeidet skal fortrinnsvis gjennomføres i grupper. Prosjektarbeidet skal oppøve studentenes evne til å anvende teori på et praktisk case, samt deres evne til å jobbe i team. Studentene vil gruppevis få tilbakemelding på dette arbeidet fra faglærer. For studenter som driver studentpolitisk arbeid, kan prosjektarbeidet knyttes opp mot dette arbeidet. Se beskrivelse av dette ("Synliggjøring av studentpolitisk arbeid) etter siste kursbeskrivelse.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget har sammenheng med bedriftsøkonomiske fag, foretaksstrategi, markedsføring, og samfunnsvitenskapelig metode.

Arbeidskrav

Godkjent / fullført prosjektarbeid er en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 5 timer avholdes i slutten av semesteret med gradert karakter.

Ekstern sensor vil brukes til å godkjenne eksamensoppgave samt til retting av slutteksamen.

Pensum

Jacobsen & Thorsvik (siste utgave): Hvordan organisasjoner fungerer.

Kaufmann, Geir & Kaufmann, Astrid (siste utgave): Psykologi i organisasjon og ledelse.

Utvalgte artikler.

Arbeidsbøker som følger lærebøkene.

NLED Ledelse

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor valgfag
Fagansvarlig:	Beate Elstad			

Mål

Målsettingen med kurset er å gi en systematisk innføring i tradisjonell og moderne ledelsesteori og lederpraksis. Et annet mål er gjennom teori og praktiske øvelser å utvikle bedre innsikt i to sentrale lederkompetanser; forhandlingskompetanse og kompetanse i teamarbeid.

Innhold

Hoveddelen av kurset består av gjennomgang av tradisjonelle og nyere ledelsesteorier. Videre vil vi fokusere på norske ledere sin situasjon. Kurset vil også omhandle teori og øvelser knyttet til teamarbeid og forhandlingsatferd. Tema som tas opp er:

- Hva menes med begrepet ledelse?
- Gjennomgang av viktige perspektiver på ledelse i det 20 årh.
- Lederen som misjonær, strateg, sosial arkitekt, teamutvikler, og trener
- Sammenhengen mellom ledelse og organisasjoners resultater
- Ledelse i Norge
- Betydningen av personlighet og lederatferd
- Kjønn og ledelse
- Utfordringer for fremtidens ledere
- Teamarbeid, teamroller, og teamutvikling
- Forhandlingsteori og forhandlingsatferd

Organisering og arbeidsmåter

Det vil benyttes varierte undervisningsformer med en kombinasjon av forelesninger, studentpresentasjoner, gruppediskusjoner, øvelser og rollespill. Det er lagt opp til jevnlig tilbakemeldinger til studentene i forhold til presentasjoner, øvelser og rollespill.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget har sammenheng med organisasjon, bedriftsøkonomiske fag, foretaksstrategi, markedsføring, og samfunnsvitenskapelig metode.

Arbeidskrav

Alle studenter skal i grupper foreta en presentasjon av et emne for resten av klassen. Presentasjonen, som skal være muntlig med bidrag fra alle gruppemedlemmer, må vurderes til bestått for å få godkjent faget.

Vurdering

Prosjektoppgave fortrinnsvis i grupper på 2-3 studenter. Det vil bli gitt graderte karakterer på prosjektoppgaven.

Ekstern sensor vil brukes til godkjenning av oppgavesett og retting av prosjektoppgaven.

Pensum

Berg, Morten Emil (2001): Ledelse. Verktøy og virkemidler. Universitetsforlaget, Oslo.
Artikkelsamling

NPKO Praktisk kommunikasjon og organisasjon

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	Tredje og fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	Trine Ellekjær			

Innledning

Kurset kan erstatte et videreføringsfag i bachelor økonomi og administrasjonsfag fag.
Kurset kan tas som et tilleggskurs i revisorstudiet, men kan ikke erstatte noen kurs.

Mål

Studenten skal i kurset dokumentere den trening i ledelse og praktisk organisering av ulike former for arbeid gjennom å avlegge et prosjektarbeid om sitt (sine) verv og hvilke erfaringer vedkommende har høstet gjennom utøvelsen av vervet (vervene).

For å kunne gjennomføre kurset må studenten ha innehatt minst ett av følgende verv:

- medlem i studentrådsstyret
- medlem i avdelingsstyret
- medlem i høgskolestyret
- medlem i Studentparlamentets styre

Studenter som har hatt andre verv, kan søke studieleder om adgang til å gjennomføre kurset.

Innhold

Gjennomføre et prosjektarbeid som skal dokumentere den trening i ledelse og praktisk organisering av ulike former for arbeid gjennom å avlegge et prosjektarbeid om sitt (sine) verv og hvilke erfaringer vedkommende har høstet gjennom utøvelsen av vervet (vervene). Videre må prosjektarbeidet ta for seg noen teorier om organisasjonsarbeid og drøfte disse, slik at den blir teoretisk forankret, men studenten kan gjerne koble disse teoriene opp mot sine egne erfaringer/empiri.

Omfanget av prosjektarbeidet bør ligge på inntil 25 sider.

Organisering og arbeidsmåter

Det gis noe veiledning.

Arbeidskrav

Se pkt. om vurdering.

Vurdering

Studenten må levere inn en prosjektoppgave til vurdering. I karaktersettingen benyttes Bestått/Ikke bestått.

Pensum

Vil variere etter prosjektarbeid.

NIFH Internasjonale forhandlinger

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	fjerde	Studium:	Bachelor videreføringsfag
Studiepoeng:	6				
Fagansvarlig:	Ivar Bredeesen				

Mål

Målet er å bli en god forhandler. Studenten skal kjenne til forskjellige typer forhandlinger og vite hvilke teknikker som kan være til hjelp i forskjellige situasjoner for å komme ut av forhandlingene med best mulig resultat for seg selv og motparten.

Innhold

- Hva kjennetegner en forhandling?
- Hovedpunkter i forhandlingsprosessen.
- Parter og forhandlingsteknikker.
- Etikk og juridiske sider ved forhandlinger
- Forhandlingsteorier
- Kulturspørsmålet i forhandlinger.

Organisering og arbeidsmåter

Kurset består av forelesninger, diskusjoner, individuelle oppgaver, gruppeoppgaver og presentasjon av egne arbeider. Undervisningsspråk er engelsk.

Forkunnskaper

Det er en fordel om studentene på forhånd har gjennomgått et innføringskurs i organisasjonsatferd eller tilsvarende.

Arbeidskrav

Det blir stilt til krav til egeninnsats i form av presentasjon av caseoppgaver som skal diskuteres i plenum.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 3 timer. Bruk av karaktersetting og ekstern sensor vil bli fastlagt senere.

Pensum

Gavin Kennedy (siste utgave): Negotiation.

NBEDI Bedriftsøkonomisk analyse I

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	første og andre	Studium:	Bachelor obligatorisk
Studiepoeng:	18				
Fagansvarlig:	I. Aasbø				

Mål

Studentene skal få innsikt i grunnleggende bedriftsøkonomiske teorier, metoder og modeller. Videre skal studentene få trening i bruk av økonomiske modeller og økonomiske analysemetoder. De skal beherske sentrale temaer knyttet til økonomisk rapportering rettet mot bedriftsinterne såvel som bedriftseksterne informasjonsmottakere. Sentralt her står anvendelsen av slike data i beslutningssammenheng. Studentene skal få grunnleggende kunnskaper om finansregnskapet og bokføringen av dette, herunder øvelse i årsoppgjør.

Oppøving i evnen til å analysere data fra finansregnskapet er også en viktig del av arbeidet i dette faget. Faget skal også gi forståelse av hvor viktig bruk av IKT i bedriftsøkonomisk sammenheng er, herunder grunnleggende teoretisk innsikt og øvelse i programvare innen tekstbehandling, regneark, presentasjon og bruk av internett.

Innhold

Kurset består av tre delemner. Beskrivelse av disse:

Emnebeskrivelse i Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse og innsikt om, og øvelse i bruk av IKT.

Studiepoeng: 7

Forkunnskaper: Ingen spesielle

Mål:

Emnet skal gi de første og nødvendige grunnleggende kunnskaper i bedriftsøkonomisk teori og metode samt en oversikt over funksjonene i foretaket som økonomisk enhet. Hovedvekten legges på å øve inn bedriftsøkonomisk tankegang. Emnet skal være generelt og anvendelig for alle bransjer.

Emnet skal også gi studentene kunnskaper om hvordan en datamaskin fungerer, og hvordan den kan brukes i forbindelse med nyttig programvare.

Faglige elementer som bør dekkes:

- Bedriften og dens plass i det økonomiske system
- Økonomifunksjonens rolle og plass i bedriften
- Enkle investeringskalkyler
- Kostnads- og inntektsteori
- Tilpasninger under ulike markedsformer
- Kalkulasjon og driftsregnskap
- Kostnads-, resultat- og volumanalyse
- Optimalisering under restriksjoner
- Datamaskinens oppbygging og virkemåte
- Opplæring i bruk av programvare for:
 - o Tekstbehandling
 - o Regneark
 - o Presentasjon
 - o Nettlesing

Emnebeskrivelse i Grunnleggende regnskap

Studiepoeng: 5

Forkunnskaper: Ingen spesielle

Mål:

Emnet skal gi grunnleggende kunnskaper om finansregnskapet og føringen av dette, herunder forståelse av begrepene utgifter, kostnader, utbetalinger, inntekter og innbetalinger samt beholdninger. Det skal dessuten legges stor vekt på å vise sammenhengen mellom transaksjonene og deres påvirkning på resultat og balanse. Studentene skal kunne foreta ordinære årsoppgjørsposteringer og disponering av overskudd.

Faglige elementer som bør dekkes:

- Regnskapets oppbygging, standard kontoramme og –plan
- Registrering av forretningstransaksjoner
- MVA, arbeidsgiveravgift, skattetrekk og skattebetaling
- Transaksjonsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og andre grunnleggende regnskapsprinsipper
- Avskrivninger
- Øvrige periodiseringer og avsetninger
- Generelle verddivurderingsregler for omløpsmidler og anleggsmidler
- Presentasjon av resultat og balansen etter regnskapsloven

Emnebeskrivelse i Finansregnskap med analyse

Studiepoeng: 6

Forkunnskaper: Grunnleggende regnskap

Mål:

Emnet skal gi en grunnleggende innsikt i finansregnskapets oppbygging og rammebetingelser, gi en forståelse for og nødvendige kunnskaper i å behandle sentrale regnskapsmessige måleproblemer, utarbeide kontantstrømoppstilling og foreta regnskapsanalyse. Det skal videre gis en innføring i verddivurdering av selskaper.

Faglige elementer som bør dekkes:

- Krav til regnskapet
- Regnskapet som informasjonskilde
- Oppstillingsplanen for regnskapet, regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk
- Lover og regler knyttet til verdsettelse av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader
- Kontantstrømoppstillingen
- Sammenhengen mellom regnskap og skatt
- Regnskapsanalyse og nøkkeltallsanalyse av lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet
- Miljøregnskap
- Internasjonal regnskapsrapportering

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger, men også gruppepresentasjoner vil benyttes. I tillegg gis det noe veiledning i grupper. Mye veiledning foregår gjennom internett. Arbeid med oppgaver er en vesentlig del av kurset. Som en del av kurset inngår et større prosjektarbeid i

vårsemesteret. Stemplet og signert prosjektoppgave kan brukes som hjelpemiddel til eksamen, og er en forutsetning for å kunne besvare store deler av eksamen. Alle studenter skal i grupper i løpet av året foreta en presentasjon i et bedriftsøkonomisk eller IKT-basert emne. Presentasjonen, som skal være muntlig med bidrag fra alle gruppemedlemmer, skal gjøres i sammenheng med en plenumsforelesning, og den skal være IKT-støttet.

Arbeidskrav

Ingen

Vurdering

I vurderingen inngår en mappe og en skriftlig skoleeksamen. Mappen vektes 40 % og består av følgende deler: presentasjonen, som tidligere nevnt, praktisk prøve i IKT (1 time) og skriftlig prøve i regnskap (2 timer). Det gis graderte karakterer på mappen og skriftlig eksamen. Skriftlig eksamen vektes 60 % og avholdes i mai-juni. Studenter som stryker eller leverer legeattest på en eller flere deler i mappen, får en ny mulighet før den skriftlige eksamen.

Ekstern sensor vil benyttes til skriftlig eksamen.

Pensum

Kjell Gunnar Hoff (siste utgave): Grunnleggende bedriftsøkonomisk analyse

Trond Kristoffersen (siste utgave): Årsregnskapet – en grunnleggende innføring

NBED2 Bedriftsøkonomisk analyse II

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	tredje	Studium:
Studiepoeng:	12			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Aasbø/Bredesen			

Mål

Driftsregnskap og budsjettering

En viktig del av kurset er å gi studentene innsikt i ulike modeller for driftsregnskap og budsjett, herunder oppøve forståelsen for modellene og drøfte ulike vurderingsproblemer i tilknytning til disse. Videre inngår å oppøve forståelsen for økonomistyring ved hjelp av budsjetter og driftsregnskap samt forståelsen for hvilke data fra driftsregnskapet som er relevante og irrelevante i ulike beslutningssituasjoner.

Finansiering

Et hovedområde i kurset er å forstå de ulike metoder for å lønnsomhetsberegne investeringer, (nåverdi - internrente) samt innføring i de finansmatematiske metoder som legges til grunn. Videre gis studentene innsikt både i prinsipielle problemer i tilknytning til anskaffelse av kapital og i ulike modeller for prosjektvurdering under sikkerhet og under usikkerhet.

Innhold

Driftsregnskap og budsjettering

- - Ulike modeller for driftsregnskapet
- - Selvkost- og bidragsmetode
- - Kalkyleformer
- - Standardkostregnskap
- - Aktivitetsbasert kalkulasjon og ABC-regnskap
- - Beslutningsrelevante kostnader
- - Kostnads-volum-resultatanalyse
- - Delbudsjetter og totalbudsjetter
- - Likviditetsstyring

Finansiering og investering

- - Budsjettering av kontantstrømmer
- - Investeringskalkyler
- - Før og etter skatt-kalkyler
- - Nominelle og reelle kalkyler
- - Usikkerhet i real- og finansinvesteringer
- - Finansieringskilder og kapitalmarkeder
- - Effektiv rente
- - Kapitalmarkedsteori.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger. Studentene vil i tillegg arbeide med løsning av oppgaver i selvstendige arbeidsgrupper. Som en del av kurset inngår et større prosjektarbeid. Prosjektarbeidet danner grunnlag for spørsmål til eksamen.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Kurset bygger på Bedriftsøkonomisk analyse I, Samfunnsøkonomi (mikro) og Statistikk.

Arbeidskrav

Det kreves at Bedriftsøkonomisk analyse I er bestått før eksamen avlegges. Prosjektarbeid for gjeldende eksamen vil være tillatt hjelpemiddel på eksamen, og det vil være en forutsetning for å kunne besvare oppgaven.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen over 5 timer avholdes i slutten av semesteret. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Alle trykte og skrevne hjelpemidler i tillegg til kalkulator er tillatt til eksamen. Ekstern sensor benyttes.

Pensum

Ivar Bredesen (2001, 2. utg.): Investering og finansiering, kapittel 1-12.

Aage Sending (2003): Driftsregnskap og budsjettering.

NFSTRA Foretaksstrategi

Gjelder for: 2003-2004

Semester: fjerde

Studium: Bachelor obligatorisk

Studiepoeng: 6

Fagansvarlig: Fred Strønen

Mål

Kurset skal gjøre studentene kjent med sentrale begreper, teorier og modeller innenfor strategifaget. Studentene skal med teoretisk forståelse være i stand til å kunne bidra i strategiarbeid for å lage analyser basert på de sentrale teoretiske perspektivene i kurset. Det er også et formål å skape en forståelse for hovedutfordringene innenfor strategi implementering.

Innhold

Introduksjon til strategi
Historisk utvikling av strategiske teorier
Strategiprosesser
Utforming av visjon, forretningside og mål
Strategisk analyse – eksterne faktorer
Strategisk analyse – interne faktorer
Valg av strategi
Iverksettelse
Evaluerings og kontroll

Organisering og arbeidsmåter

Plenumsforelesninger og gruppearbeid. Selvstendige arbeidsgrupper vil bli etablert for å løse ulike problemstillinger og levere inn oppgaver underveis i kurset.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Det er en fordel om studentene har introduksjonskurs i markedsføring og organisasjonsteori fra før. Kurset har nær tilknytning til markedsføring og organisasjonsteori.

Vurdering

Hjemmeksamen på 14 dager i slutten av semesteret teller 60 %. To oppgaver med innlevering i semesteret teller hver 20 % av karakteren (mappe). Intern sensur, men ekstern sensor oppnevnes til kvalitetssikring av eksamensoppgavene. I karaktersettingen benyttes graderte karakterer.

Pensum

Roos, G., Von Krogh, G. og Roos, J.: Innføring i Strategi, 3. utgave. Fagbokforlaget.
Artikler annonseres i løpet av kurset, på maks ca. 100 sider for å supplere boken.

NFINÅ Finansregnskap med årsoppgjør

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	Gunnar Engelsåstrø			

Mål

Formålet med faget er å gi studentene en innføring i de viktigste problemene knyttet til utarbeiding av årsregnskap og anvendelse av et PC program for årsavslutning av et regnskap.

Innhold

- Årsoppgjøret
- Tabellariske avslutninger
- Verdivurderingsmodeller og -prinsipper
- Verdivurdering av anleggsmidler
- Verdivurdering av omløpsmidler
- Vurdering av gjeldsposter
- Egenkapital
- Utsatt skatt-modellen

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger. I tillegg er det nødvendig at studentene individuelt eller i grupper gjennom hele semesteret arbeider med oppgaver som er knyttet til de forskjellige emner.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget bygger på Bedriftsøkonomisk analyse I og delvis også på Bedriftsøkonomisk analyse II. Videre har faget nær tilknytning til Skatterett I. Det er nødvendig å ha gode kunnskaper i elementær regnskapsføring/avslutning for å kunne følge undervisningen.

Arbeidskrav

Bestått Bedriftsøkonomisk analyse I er en betingelse for å gå opp til eksamen.

Vurdering

Det avholdes en skriftlig eksamen på 3 timer med intern sensur. I karaktersetting benyttes graderte karakterer.

Pensum

Tellefsen & Langli (siste utgave): Årsregnskapet, kapittel 8, 10, 11, 12, 13, 15, 17 og 18.
Diverse artikler fra Revisjon og Regnskap

NOPA Operasjonsanalyse

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	tredje	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	Helge Hagen			

Mål

Formålet med emnet er å gi studentene innsikt i sentrale kvantitative metoder som danner grunnlag for beslutningstaking under sikkerhet, usikkerhet og risiko. Innsikt i sentrale prognoseteknikker er også et viktig område. Gjennom arbeid med øvingsoppgaver legges det til rette for at studentene skal utvikle evnen til selvstendig problemløsning, og til å se sammenhengen mellom de forskjellige delene.

Innhold

Lagermodeller

- Deterministiske lagermodeller
- Stokastiske lagermodeller

Lineær programmering

- Maksimumsproblemer
- Minimumsproblemer

Beslutningsteori

- Beslutning under usikkerhet
- Beslutning under risiko

Prognoseteknikker

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises dels i plenumsforelesninger og dels gjennom studentveiledning. Studentene vil i tillegg arbeide med løsning av oppgaver i selvstendige arbeidsgrupper. Det vil bli arrangert 2 obligatoriske innleveringer av sett med øvingsoppgaver som belyser sentrale emner i faget. Oppgavesettene besvares av arbeidsgrupper eller enkeltstudenter. I forbindelse med innleveringene blir det tilbudt veiledning til studentene. Innleveringene blir rettet og kommentert av grupper av medstudenter.

Forkunnskaper/Sammenheng med andre fag

Kurset bygger på Bedriftsøkonomisk analyse I og har sammenheng med Bedriftsøkonomisk analyse II og Statistikk.

Arbeidskrav

Bestått Bedriftsøkonomisk analyse I er en betingelse for å gå opp til eksamen.

Vurdering

Det avholdes individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. Besvarelsene vurderes av faglærer og en ekstern sensor, som fastsetter karakterene i fellesskap. Den eksterne sensor deltar i arbeidet med å kvalitetssikre eksamensoppgavene. I karaktersetting benyttes graderte karakterer.

Pensum

Anderson, D.R., Sweeney, D.J. and T.A. Williams (9. utgave): An Introduction to Management science, kapittel 2.1-2.6, 3, 4.1-4.4, 5.1-5.3, 6, 11.1-11.6, 14, 16.

NLOG Logistikk

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	Helge Hagen			

Mål

Formålet med kurset er å gi studentene innsikt i prinsippene for styring av varestrømmene inn til bedriften, innenfor bedriften og ut til kundene og innsikt i den rollen leveringsservice spiller i utformingen av bedriftens konkurransestrategi. Gjennom arbeid med øvingsoppgaver legges det til rette for at studentene skal utvikle evnen til selvstendig problemløsning, og til å se sammenhengene mellom de forskjellige delene.

Innhold

- Logistikksystemets struktur
- Logistikkens betydning for bedriftens lønnsomhet
- Logistikksystemets funksjoner: Innkjøp, transport, lagring, produksjon, distribusjon
- Prognoser og lagerstyring
- Logistikk og konkurransestrategi
- Logistikk og miljø.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises dels i plenumsforelesninger og dels gjennom studentveiledning. Studentene vil i tillegg arbeide med løsning av oppgaver i selvstendige arbeidsgrupper. Det vil bli arrangert obligatorisk innlevering av sett med øvingsoppgaver som belyser sentrale emner i faget. Oppgavesettet besvares av arbeidsgrupper eller enkeltstudenter. I forbindelse med innleveringen blir det tilbudt veiledning til studentene. Innleveringen blir rettet og kommentert av grupper av medstudenter.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Emnet bygger på Bedriftsøkonomisk analyse I og II.

Arbeidskrav

Bestått Bedriftsøkonomisk analyse I er en betingelse for å gå opp til eksamen.

Vurdering

Det holdes individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. Besvarelsene vurderes av faglærer og en ekstern sensor, som fastsetter karakterene i fellesskap. Den eksterne sensor deltar i arbeidet med å kvalitetssikre eksamensoppgavene. I karaktersetting benyttes graderte karakterer.

Pensum

Lambert, Stock, Ellram: (1998): Fundamentals of Logistics Management: Kapittel 1-6, 10 og 13-15. (Også anbefalt: 7-9 og 11-12).

Bjørnland, Persson, Virum (2001): Logistikk – et lederansvar: Kapittel 1-3, 8, 11, 13-14 (Også anbefalt: 4-7, 9-10, 12 og 15)

NREI Rettslære I

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	første og andre	Studium:	Bachelor obligatorisk
Studiepoeng:	12				
Fagansvarlig:	A. J. Hofslett				

Mål

Studentene skal få kunnskaper om rettsregler, deres formål, deres funksjoner og konkrete innhold innenfor sentrale områder i samfunnet, særlig i tilknytning til den økonomiske virksomhet. Videre skal studentene få trening i å analysere, vurdere og løse rettslige konflikter.

Innhold

- Rettskildene
- Innføring i forfatningsrett
- Kontraktsrett
- Erstatningsrett
- Pengekravsrett
- Kjøpsrett
- Arbeidsrett
- Panterett og kausjonsrett
- Eiendoms-, Tings- og Konkursrett (kort innføring)
- Familie- og Arverett

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger, dialog og gruppearbeid. I løpet av kurset vil det bli gitt en rekke praktikumsoppgaver. Disse skal løses enten i grupper eller av den enkelte. Gjennomgang av oppgavene vil bli gitt i plenum og til flere oppgaver vil løsningsforslag bli utlevert.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Ingen forkunnskaper. Faget har nær sammenheng med Samfunnsøkonomi, Bedriftsøkonomisk analyse I og Rettslære for revisorer.

Arbeidskrav

Ingen.

Vurdering

Det avholdes individuell skriftlig eksamen over 5 timer ved slutten av andre semester for studenter som har valgt bachelorstudiet i økonomi og administrasjon. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Eksamensbesvarelsene vil bli sensurert av faglærer og ekstern sensor.

Studenter som har valgt revisorstudiet, fortsetter med faget i 2. år og avlegger eksamen først etter tredje semester. Se kursbeskrivelse for Rettslære for revisorer.

Pensum

Fr. Fr. Gundersen (Siste utgave): Jus for økonomer, unntatt kapittel 10, 11 og 15.

NSKI Skatterett I

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	Hagen/Grindalen			

Mål

Kurset skal gi en oversikt over det norske skattesystemet når det gjelder skattepliktig formue og inntekt av eiendom, kapital og arbeid. Det blir lagt særlig vekt på reglene for beskatning av personer for inntekt av arbeid, herunder naturalytelser og personinntekt samt reglene for formue og inntekt av eiendom og kapital. Inntekt av virksomhet (næringsbeskatningen) og selskapsskattelovgivningen behandles ikke, bortsett fra aksjesalg og formue av aksjer. Det orienteres om reglene for arveavgift. Reglene for skattebetalingsordningen, Folketrygden og ligningsforvaltningen behandles i hovedtrekk.

Innhold

- Generelt om skatter og avgifter
- Prinsipper i skatteloven
- Inntektsbegreper
- Fortolkning av skattelovene
- Globalprinsippet
- Omfanget av skatteplikten til Norge
- Unntak fra skatteplikten
- Skattesubjekt
- Skattekommune
- Kompensasjon for forsørgelse
- Skatt på formue
- Alminnelig inntekt utenfor virksomhet
- Hovedreglene om inntekts- og fradragposter
- Fordel vunnet ved eiendom
- Fordel vunnet ved kapital
- Kapitalgevinster og -tap
- Fordel vunnet ved arbeid
- Skattefrie fordeler
- Naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser
- Alminnelig inntekt
- Underskudd, samordning
- 65 %-regelen
- Personinntekt
- Skattebetalingsordningen
- Ligningsforvaltningen
- Folketrygden (trygdeavgift/arbeidsgiveravgift)
- Arveavgift.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger. Arbeid med oppgaver er av vesentlig betydning for å oppnå innsikt i faget. Det gis veiledning til studentene i forbindelse med dette arbeidet.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Skatterett I danner grunnlaget for Skatterett for revisorer på revisorstudiet.

Arbeidskrav

Ingen.

Vurdering

Det avholdes individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. Besvarelsene vurderes av faglærer og en ekstern sensor, som fastsetter karakterene i fellesskap. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Den eksterne sensor deltar i arbeidet med å kvalitetssikre eksamensoppgavene.

Studenter som går revisorstudiet, fortsetter med faget i 3. studieår og avlegger eksamen først etter 6. semester. Se kursbeskrivelse for NSKREV Skatterett for revisorer (Skatterett II).

Pensum

Arthur J. Brudvik (24. utgave): Skatterett for næringsdrivende, Skatterett I:

Kapittel I - Generelt om skatter

Kapittel II - Rettskilder i norsk skatterett

Kapittel III - Om skatteplikten til Norge og dens omfang Internasjonal skatterett

Kapittel IV - Riktig skattesubjekt

Kapittel V - Skattested

Kapittel VI - Kompensasjon for forsørgelse mv

Kapittel VII - Skatt på formue

Kapittel VIII - Alminnelig inntekt utenfor virskomhet

Kapittel XI - Skattlegging av selskap og selskapsdeltakere/punkt 2.5 - 2.6

Kapittel XII - Personinntekt/punkt I - 2

Kapittel XIII - Betaling av skattene

Kapittel XIV - Ligningsoppgaver og ligningsadministrasjon. Domstolprøving

Støttelitteratur:

Tore Fritsch, Svein Tore Nilsen og Jan Syversen (siste utgave): Skattenøkkelen.

NSFVR Stats- og forvaltningsrett

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	Fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	A.J. Hofslett			

Mål

Formålet med faget forvaltningsrett er å gjøre studentene kjent med rettsreglene omkring forvaltningsmyndighetenes virksomhet og deres utøvelse av forvaltningsmyndighet.

I statsretten skal studentene få kunnskap om statssystemets juridiske oppbygning og grunnleggende kjennskap til reglene om de høyeste statsorganer, om deres oppgaver og myndighet og deres forhold til hverandre.

Innhold

Forvaltningsrett

- Forvaltningsorganene og deres oppgaver
- Hjemmel for myndighet, med særlig vekt på legalitetsprinsippet
- Delegasjon av forvaltningsvirksomhet
- Forvaltningens frie skjønn
- Saksbehandlingsregler
- Offentlighetsloven
- Kontroll av forvaltningen

Statsrett

- Valgsystemet
- Stortinget (organisasjon og arbeidsoppgaver)
- Regjeringen (organisasjon og oppgaver)
- Forholdet Storting og Regjering
- Domstolen (organisasjon og oppgaver)

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger, dialog og gruppearbeid. Det vil bli satt av tid til veiledning i forbindelse med arbeidene som skal inngå i mappevurderingen.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget har sammenheng med fagene Rettslære I, Samfunnsøkonomi, Bedriftsøkonomisk analyse I og II og Organisasjon.

Arbeidskrav

Bestått Rettslære I kreves for å få avlegge eksamen.

Vurdering

Mappevurdering: Mappen skal bestå av tre arbeider som godkjennes av faglærer. Alle tre arbeidene må være godkjent for å få "Bestått." Ekstern sensor godkjenner opplegget for mappevurdering.

Pensum

Johs. Andenes: Statsforfatningen i Norge, Tano

Erik Boe: Oversikt over forvaltningsretten, NKS-forlaget

NMA Matematikk

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	Første	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Bjørnar Larssen			

Forkurs

Forkurset er et frivillig innføringskurs for studenter som ikke har tilstrekkelige kunnskaper i matematikk fra videregående skole eller som trenger oppfrisking i faget. Målet er å forberede studentene til det obligatoriske kurset i matematikk. Det avholdes ca. 28 timer forelesning/oppgavegjennomgåelse i løpet av de tre første ukene av høstsemesteret. Det legges vekt på oppgaveløsning. Kurset inneholder ikke arbeidskrav, det gis ikke vurdering av studentene og forkurset gir heller ikke studiepoeng.

Innhold

- regneregler for reelle tall, brøkgregning, faktorisering.
- røtter og potenser.
- Likninger, ulikheter, intervaller, polynomer, polynomdivisjon.
- Litt mengdelære, tallverdi, irrasjonale likninger.
- koordinatsystem, rette linjer, sirkler, likningssystemer.
- Polynomfunksjoner, rasjonale funksjoner og asymptoter.
- Innføring av derivasjon og enkel anvendelse.

Pensum

Bjørnstad, Olsson, Søyland og Tolcsiner (2001, 5. utg.): "Matematikk for økonomi og samfunnsfag". Høyskoleforlaget.
Oppgavesamling.

Obligatorisk kurs

Mål

Kurset skal gi kunnskaper i matematikk som anvendes innen bedrifts- og samfunnsøkonomi og i statistikk. Studentenes evne til logisk og analytisk tenkning skal oppøves.

Innhold

Matematikkurset inneholder sentrale emner innen matematisk analyse med særlig vekt på økonomiske modeller og anvendelser

- Derivasjon og funksjonsanalyse: Grenser, kontinuitet, derivasjonsregler, enkle og sammensatte funksjoner, kjerneregler, elastisitetsberegninger.
- Anvendelse av derivasjon: Maksimums- og minimumsproblemer, funksjonsdrøfting.
- Eksponensial- og logaritmefunksjoner: Tallet e , naturlig logaritme, kontinuerlig forretning, derivasjon og drøfting av eksponential- og logaritmefunksjoner.
- Finansmatematikk: Rekke, annuitet, nåverdi, effektiv rente.
- Funksjoner av flere variable: Partielle deriverte, stasjonære punkter. Maksimums- og minimumsproblemer for to variabler. Maksimums- og minimumsproblemer under bibetingelser (anvende Lagranges metode).
- Enkel integralregning: Den antideriverte, areal under kurver og det bestemte integral, tilpasses anvendelsen i statistikk og i bedrifts- og samfunnsøkonomiske emner.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen starter etter at forkurset i matematikk er avsluttet. I tillegg til plenumsforelesninger arbeider studentene med oppgaveløsning i grupper under veiledning av studentassistenter. IT-hjelpemidler kan bli benyttet i undervisningen.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Kunnskaper i algebra og funksjonslære tilsvarende 2MX/2MY i videregående skole. Studenter uten nødvendige forkunnskaper tilbys forkurs.

Arbeidskrav

Ingen

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor godkjenner eksamensoppgavene og vil sammen med faglærer bedømme eksamensbesvarelsene.

Pensum

Bjørnstad, Olsson, Søyland og Tolcsiner (2001, 5. utg.): "Matematikk for økonomi og samfunnsfag". Høyskoleforlaget.

NSTA Statistikk

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	andre	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Bjørnar Larssen			

Mål

Emnet skal gi studentene grunnleggende kunnskaper i sannsynlighetsregning og statistikk. Det legges spesiell vekt på å vise anvendelse av statistiske metoder innen emneområdet bedrifts- og samfunnsøkonomi. Ved oppgaveregning skal studentene få innsikt og trening i bruk av viktige statistiske metoder.

Innhold

- Beskrivende statistikk: Beliggenhetsmål, spredningsmål, frekvensfordelinger, grafiske fremstillinger.
- Sannsynlighetsregning kombinatorikk: Sannsynlighetsbegrepet, sannsynlighetsmodeller, regning med sannsynligheter, betingede sannsynligheter.
- Diskrete tilfeldige variabler. Beregning av forventning og varians: Binomisk fordeling, hypergeometrisk fordeling, poissonfordeling m.m.
- Kontinuerlige tilfeldige variabler. Normalfordeling/normaltilnærming, t-fordeling m.m.
- Flere tilfeldige variabler. Simultan sannsynlighetsfordeling: Beregning av forventning, varians og kovarians.
- Estimering: Punktestimering og intervallestimering.
- Hypotesetesting: Hypoteser, signifikansnivå, testmetode, styrkefunksjon.
- Hypotesetest i målemodell og binomisk modell, kjikvadrattester m.m.
- Enkel korrelasjons- og regresjonsanalyse: Estimering og hypotesetest for regresjonskoeffisienten, prediksjon.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises hovedsakelig i plenumsforelesninger. Arbeid med oppgaver er av vesentlig betydning for å oppnå innsikt i faget. Regneark eller spesialisert statistisk programvare kan bli benyttet.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Forkunnskaper tilsvarende Grunnleggende matematikk (NMA). Faget er et grunnleggende verktøyfag for en rekke bedriftsøkonomiske fag og for revisjonsfagene i 3. året ved Revisorstudiet. Det gir også nødvendig bakgrunn for kurset i samfunnsvitenskaplig metode (NSVM).

Arbeidskrav

Ingen.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor godkjenner eksamensoppgavene og vil sammen med faglærer bedømme eksamensbesvarelsene.

Pensum

Hagen, Per Chr.: Innføring i sannsynlighetsberegning og statistikk, 3. utgave, Cappelen Akademisk Forlag AS. OSLO 2000

NSVM Samfunnsvitenskapelig metode

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Siv Marina Karlsen			

Mål

Studentene skal tilegne seg grunnleggende forståelse for forskningsmetode knyttet til økonomisk-administrative problemer. De vil få innføring i de ulike trinn som utredningsarbeidet består i fra problemformulering, via datainnsamling og –analyse til rapport skriving. Faget skal gjøre studentene i stand til å gjennomføre enkle undersøkelser og skrive prosjektoppgave under veiledning.

Innhold

- Generelle krav til forskning
- Ulike typer forskningsopplegg
 - Eksplorerende
 - Beskrivende
 - Kausale
- Formål og valg av tema – problemformulering
- Teori og litteratursøk
- Fra teoretiske begreper til operasjonelle indikatorer
 - Målemetoder
 - Reliabilitet og validitet
- Metode for å samle inn data
 - Sekundærdata
 - Primærdata
 - Utvalgsproblematikk
- Dataanalyse
 - Oversikt over metoder for analyse og tolkning av data
- Rapportskriving

Undervisningsform

Kurset gjennomføres ved forelesninger, diskusjoner i plenum og gruppearbeid. Kurset legges opp med sikte på å hjelpe studentene i sitt arbeid med bacheloroppgaven.

Arbeidskrav/Fagkrav

Bestått eksamen i statistikk

Vurdering

Kurset avsluttes med innlevering av en én-ukers hjemmeeksamen som skal løses individuelt eller i gruppe på inntil tre studenter. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Det vil bli brukt ekstern sensor som sammen med faglærer bedømmer oppgavene.

Pensum

Johannessen, A. & Tufte, P.A. (2002), Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode, Abstrakt Forlag.
Troye, S.V. & Grønhaug, K. (2002), Utredningsmetodikk – hvordan skrive en utredning til glede for både deg selv og andre, 3. utgave, Tano.

Anbefalt litteratur

Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2003), Research Methods for Business Students, 3rd edition, Prentice Hall.

Grennes, T. (2001), Innføring i vitenskapsteori og metode, 2 utgave. Universitetsforlaget.

Thrane, C, (2003), Regresjonsanalyse i praksis, Høyskoleforlaget.

NSØ Samfunnsøkonomi

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	første og andre	Studium:
Studiepoeng:	12			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Alice Rostoft			

Mål

Kurset er delt inn i mikroøkonomi og makroøkonomi.

I *mikroøkonomi* er målet at studentene skal gis en innføring i bedrifters og husholdningers tilpasninger, samt markedets virkemåte under ulike forutsetninger.

Makrokurset skal gi studentene en innføring i makroøkonomiske emner.

Innhold

Mikroøkonomi

- Ressursallokering
- Forbrukertilpasning
- Produsenttilpasning
- Elementær markedsteori (frikonkurranse, monopol).

Makroøkonomi

- Elementære nasjonalregnskapssammenhenger
- Elementær makroøkonomisk teori
- Finans- og pengepolitikk
- Økonomisk vekst, inflasjon
- Aktuelle økonomiske problemstillinger.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises i plenumsforelesninger og i mindre grupper. I tilknytning til forelesningene blir det gitt oppgaver som til dels blir gjennomgått av faglærer. Det blir også gitt innleveringsoppgaver.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Kurset bygger på Matematikk.

Arbeidskrav

Ingen

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 5 timer i slutten av vårsemesteret. I karaktersettingen benyttes graderte karakterer. Eksamensbesvarelsene blir bedømt både av intern og ekstern sensor.

Pensum

Pindyck & Rubinfeld (siste utgave): Microeconomics, kap. 1-4, 6-10
E. Steigum (2003): Moderne makroøkonomi

NOFØ Offentlig økonomi

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	Fjerde	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor obligatorisk
Fagansvarlig:	Rostoft/Ellekjær			

Mål

Kurset skal belyse den offentlige sektors rolle når det gjelder å utnytte samfunnets begrensede ressurser mest mulig effektivt. Kurset skal også gi et grunnlag for å kunne vurdere ulike offentlige virkemidler i den økonomiske politikken.

Innhold

Den offentlige sektor (hovedoppgaver og omfang)
Økonomisk velferdsteori; effektivitet, fordeling, markedssvikt og offentlige inngrep
Skattesystem og beskatningsteori
Nytte-kostnadsanalyse

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises i plenumsforelesninger og i mindre grupper. I tilknytning til forelesningene blir det gitt oppgaver som til dels blir gjennomgått av faglærere. Det blir også gitt frivillige innleveringsoppgaver.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Kurset bygger på Samfunnsøkonomi.

Arbeidskrav

Bestått Samfunnsøkonomi kreves for å få avlegge eksamen.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. I karaktersettingen benyttes graderte karakterer. Eksamensbesvarelsene blir bedømt både av intern og ekstern sensor.

Pensum

Joseph E. Stiglitz (siste utgave): "Economics of the Public Sector", kap. 1, 3-6, 8-9, 11, 17-20
Førsund & Strøm (siste utgave): "Miljøøkonomi", utvalgte deler av kap. 3.

NMIØK Mikroøkonomi II

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	tredje	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor videreføringsfag
Fagansvarlig:	Ellekjær/Bredesen			

Mål

Kurset er et videregående kurs i mikroøkonomi som tar opp velferdsteoretiske og spillteoretiske problemstillinger. Studentene skal bli i stand til å vurdere bedrifiers tilpasninger opp mot samfunnsøkonomiske målsettinger.

Innhold

- Markedsøkonomi- og imperfekt konkurranse.
- Ressursallokering og samfunnsøkonomisk effektivitet.
- Tilpasning under usikkerhet.
- Konkurransestrategi og spillteori.
- Assymetrisk informasjon: Prinsipal - agent problematikken.

Organisering og arbeidsmåter

Det undervises i plenumsforelesninger og i grupper. Det vil bli lagt til rette for oppgaveløsning og diskusjoner. Studenten vil få mulighet til å levere inn et større skriftlig arbeid, som blir vurdert av faglærere.

Sammenheng med andre fag / forkunnskaper

Kurset bygger på Samfunnsøkonomi.

Arbeidskrav

Bestått Samfunnsøkonomi kreves for å få avlegge eksamen.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 4 timer i slutten av semesteret. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor benyttes.

Pensum

Pindyck & Rubinfeld (Prentice Hall 5. ed.): Microeconomics, kapittel 5 og 10-18.
Artikkelsamling.

NENI03H6 - ENGLISH I

Valid for:	2003	Semester:	Autumn	Programme:	
Credits:	6 ECTS			Econ. & Bus. Ad.	Elective
Instructors:	Rodgers/ Wangsness				

I. GOALS

The main purpose of the course is to improve the students' ability to communicate both in writing and orally. It will develop the students' competence in correct and idiomatic usage and increase their general vocabulary as well as their economic/administrative vocabulary in English. The course will prepare the students to deal with real situations in the business world and challenge their analytical skills. The study of British civilization will contribute to the student's understanding of condition in various political and social systems.

2. CONTENTS

- Case studies - communication/ business language
- Business correspondence
- Practical language training/grammar
- Learning economic/administrative terminology
- Presentation technique
- Text study: comprehension and commentary
- Essay writing / British civilization
- Oral practice

3. ORGANIZATION / STUDY METHODS

The teaching consists of about 45 periods. In addition to lectures there are case studies, group work, assignment review, discussions, student talks and presentations. Regular attendance and active participation in classroom activities are expected. There are also written assignments. Independent study is required. The students will receive both written and oral feedback from the teacher.

4. PREREQUISITES / RELATED COURSES

Exam in English from secondary school or equivalent knowledge of English A large part of the syllabus is related to subjects within business and economics.

5. COURSE REQUIREMENTS

Part of this course involves the development of a portfolio based on the following obligatory assignments:

- Three written assignments based on the cases.
- An essay on British society.

The portfolio of the student's work must be approved by the instructor before the student is eligible to take the final exam. In the case where the portfolio is not approved, the student is permitted to make the necessary improvements before the last day of classes in this course.

6. EVALUATION

An individual written (3 ECTS credits) and oral (3 ECTS credits) exam will be held at the end of the autumn semester and will be evaluated with a letter grade.

Written Exam (3 hours) consisting of three parts

- letter or report from one of the cases
- a business language exercise
- an essay on a topic from British civilization

Oral Exam (15-20 minutes) consisting of:

- a 7-minute presentation of a chosen topic approved by the instructor
- a discussion of a case

An external examiner will be used both for the oral and written exams.

7. REQUIRED READING

D. Rodgers (1998): *Business Communications*, case 1,4,6 & 7

Sevaldsen, Vadmand, Mustad: *Contemporary British Society*, about 100 pages

Lectures and handouts (translations, exercises, current texts, articles, cases) are part of your syllabus.

NEN104V12 - ENGLISH I

Valid for:	2004	Semester:	Spring	Programme:	
Credits:	12 ECTS			Econ. & Bus. Ad.	Elective
Instructors:	Rodgers/ Wangsness				

1. GOALS

The main purpose of the course is to improve the students' ability to communicate both in writing and orally. It will develop the students' competence in correct and idiomatic usage and increase their general vocabulary as well as their economic/ administrative vocabulary in English. The course will prepare the students to deal with real situations in the business world and challenge their analytical skills. The study of American civilization will contribute to the student's understanding of conditions in various political and social systems

2. CONTENTS

- Case studies - communication/ business language
- Practical language training/grammar
- Learning economic/administrative terminology
- Translation from Norwegian into English
- Term paper and essay writing
- Text study: comprehension and commentary
- American civilization
- Oral practice including presentation technique
- Study of chosen British and American works of fiction (novels and/or drama)

3. ORGANIZATION / STUDY METHODS

The teaching comprises about 70 periods.

In addition to lectures there are case studies, text analysis, group work, assignment review, discussions, student talks and presentations. Regular attendance and active participation in classroom activities are expected. There are also written assignments and a term paper. Independent study is required.

4. PREREQUISITES / RELATED COURSES

Exam in English from secondary school or equivalent knowledge of English. A large part of the syllabus is related to subjects within business and economics.

5. COURSE REQUIREMENTS

Part of this course involves the development of a portfolio based on the following obligatory assignments:

A term paper and an individual 10-minute oral presentation. For both assignments there will be feedback from the teacher, and the term paper must adhere to the rules established in "Retningslinjer for prosjektoppgaver ved Økonomiutdanningen". Mandatory translation and text analysis. The portfolio of the student's work must be approved by the instructor before the student is eligible to take the final exam. In the case where the portfolio is not approved, the student is permitted to make the necessary improvements before the last day of classes in this course.

6. EVALUATION

An individual written (6 ECTS credits) and oral (6 ECTS credits) exam will be held at the end of the semester and will be evaluated with a letter grade.

Written Exam (6 hours) consisting of three parts

- a Norwegian-English translation
- a text for comprehension and comments, definitions and explanations of commercial terminology
- an essay from American civilization

Oral Exam (25 minutes) consisting of:

- brief presentation of the student's term paper
- answer questions and elaborate on a topic from American civilization
- answer questions on and discuss one of the literary works in British and American fiction.

An external examiner will be used both for the oral and written exams.

7. REQUIRED READING

Compendium in English grammar.

D. Rodgers (1998): *Business Communications*, Case 2, 3, 5, 8 & 9

I. MacKenzie (2002) *English for Business Studies*, selected chapters

D. Nye: *Contemporary American Society*, about 100 pages

Three works of fiction (to be approved by the instructor)

Lectures and handouts (translations, exercises, current texts, articles, cases) are part of your syllabus.

NENI03HI8 - ENGLISH I

Valid for:	2003-4	Semesters:	Autumn and spring	Programme:	Econ. & Bus. Ad.	Elective
Credits:	18 ECTS					
Instructors:	Rodgers/ Wangsness					

1. GOALS

The main purpose of the course is to improve the students' ability to communicate both in writing and orally. It will develop the students' competence in correct and idiomatic usage and increase their general vocabulary as well as their economic/ administrative vocabulary in English. The course will prepare the students to deal with real situations in the business world and challenge their analytical skills.

The course will also give an introduction to British and American society and culture and develop understanding of British and American works of fiction.

2. CONTENTS

- Case studies - communication/ business language
- Business correspondence
- Practical language training/grammar
- Learning economic/administrative terminology
- Translation from Norwegian into English
- Text study: comprehension and commentary
- Essay-writing on British and American political and social issues
- Oral practice
- Study of chosen British and American works of fiction (novels and/or drama)

3. ORGANIZATION / STUDY METHODS

The teaching comprises about 45 periods in the autumn semester, about 70 periods in the spring semester.

In addition to lectures there are case studies, text analysis, group work, assignment review, discussions, student talks and presentations. Regular attendance, active participation in classroom activities are expected. There are also written assignments and a term paper. Independent study is required.

4. PREREQUISITES / RELATED COURSES

Exam in English from secondary school or equivalent knowledge of English is required to be accepted for this course. A large part of the syllabus is related to subjects within business and economics.

5. COURSE REQUIREMENTS

Part of this course involves development of a portfolio based on the following obligatory assignments:

Autumn semester:

Three written assignments based on the cases in *Business Communications* and an essay covering an area of British civilization.

Spring semester

A term paper and an individual 10-minute oral presentation. For both assignments there will be feedback from the teacher, and the term paper must adhere to the rules established in "Retningslinjer for prosjektoppgaver ved Økonomiutdanningen." Mandatory translation and text analysis/essay. The portfolio of the student's work must be approved by the instructor before the student is eligible to take the final exam. In the case where the portfolio is not approved, the student is permitted to make the necessary improvements before the last day of classes in this course.

6. EVALUATION

An individual written (9 ECTS credits) and oral (9 ECTS credits) exam will be held at the end of the spring semester and will be evaluated with a letter grade.

Written Exam (6 hours) consisting of three parts

- a Norwegian-English translation
- a text for comprehension and comments, definitions and explanations of commercial terminology
- an essay from British/ American civilization

Oral Exam (25 minutes) consisting of:

- brief presentation of the student's term paper
- answer questions and elaborate on a topic from British and/ or American civilization
- discussion of the student's selected literary works in British/American fiction.

An external examiner will be used both for the oral and written exams.

7. REQUIRED READING

Compendium in English grammar.

D. Rodgers (1998): *Business Communications*, cases 1-9

I. MacKenzie (2002) *English for Business Studies*, selected chapters

Sevaldsen, Vadmand, Mustad: *Contemporary British Society*, about 100 pages

D. Nye: *Contemporary American Society*, about 100 pages

Three works of fiction (to be approved by the instructor)

Lectures and handouts (translations, exercises, current texts, articles, cases) are part of your syllabus.

NFRI.2 Fransk I

Gjelder for:	2003-2004	Semester:	Tredje	Studium:
Studiepoeng:	6			Bachelor profilering
Fagansvarlig:	Ellen Hirsch			

Mål

Kurset skal oppøve studentenes evne til å forstå og bruke språket skriftlig som muntlig, både i dagligdagse situasjoner og i arbeidslivet. Kurset vil kunne legge et grunnlag for studier i Frankrike det påfølgende semester.

Innhold

- Muntlige og skriftlige øvinger, ofte relatert til situasjoner i arbeidslivet.
- Grammatikk.
- Tekster om det franske samfunnet.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningsformen veksler mellom forelesninger, dialog og gruppearbeid.

Forkunnskaper

Studentene bør ha lest fransk i minst to år i videregående skole eller ha tilsvarende franskkunnskaper.

Arbeidskrav

Det forventes regelmessig fremmøte, at studentene tar aktivt del i undervisningen, og at de utfører pålagte oppgaver.

Vurdering

Studentenes muntlige ferdigheter vil bli vurdert fortløpende gjennom kurset og vil telle 40% av endelig karakter. Fremgang vil telle positivt.

Tester og innleveringer gjennom kurset vil telle 20% av endelig karakter. En individuell skriftlig eksamen på 3 timer ved slutten av kurset vil telle 40% av endelig karakter. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Skriftlig eksamen vurderes av faglærer.

Pensum

Bruchet, Tauzin (siste utgave): Objectif Entreprise. Hachette.

Bruchet, Tauzin (siste utgave): Objectif Entreprise – Cahier d'exercices. Hachette.

Kursbeskrivelser

Oversikt over kursene ved internasjonaliseringsstudiet:

NIBE	Internasjonal bedriftsledelse	Obligatorisk	12 sp
NKUL	Kulturanalyse	Obligatorisk	12 sp
NIØK	Internasjonal økonomi	Obligatorisk	6 sp
NEN2	Engelsk II	Obligatorisk *	12 sp
NIRE	Internasjonale rettsforhold	Obligatorisk	6 sp
NIMF	Internasjonal markedsføring	Valgfag**	12 sp
NIFI	Internasjonal finans	Valgfag**	12 sp
NFR1.2	Fransk I	***	6 sp
NIFH	Internasjonale forhandlinger	***	6 sp
EU	Seminar i Brussel		

* De som ikke har forkunnskaper til å ta dette engelskkurset, må ta et av våre engelskkurs i 2. år.

** Må velge ett av fagene

*** De som skal reise ut i vårsemesteret gis anledning til å ta Fransk I i høstsemesteret, dersom kurset blir igangsatt og de som reiser ut i høstsemesteret kan ta internasjonale forhandlinger i vårsemesteret.

NIBE Internasjonal bedriftsledelse

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	femte	Studium:
Studiepoeng:	15			Bachelor INT
Fagansvarlig:	Hermann Kopp			

Mål

Kurset er et introduksjonskurs i internasjonal bedriftsledelse og markedsføring. Kurset vil berøre mange emner og har derfor en bred innfallsvinkel. Kursets mål er å gjøre studentene kjent med litteraturen om bedrifters internasjonale virksomhet, kultur og ledelse i en flerkulturell kontekst å sammenligne internasjonal ledelse for å gi studentene et grunnlag for mer avanserte studier av ulike aspekter ved internasjonalt næringsliv.

Innhold

- Globale markedsforhold
- Veksten i internasjonalt næringsliv
- Operasjonelle mål og midler
- Styring av den internasjonale verdikjeden
- Kontroll av internasjonal virksomhet
- Globale markedsstrategier
- Det multinasjonale markedsføringsprogrammet
- Den internasjonale markedsføringsplanen
- Globaliseringen i fremtiden

Undervisning og arbeidsformer

Plenumsforelesninger, gruppediskusjoner inkludert studentpresentasjoner. For å oppnå målsettingene kurset setter, vil kurset bære case-orientert. Studentene må ha tilgang til e-mail.

Forkunnskaper

Det forutsettes forkunnskaper i følgende fag : Bedriftsøkonomisk analyse I og II, Samfunnsøkonomi, Organisasjon og Markedsføring. Faget har en naturlig sammenheng med de fleste andre fagene ved internasjonaliseringsstudiet.

Vurdering

Vektlegging av de ulike deler:

Aktivitet og deltakelse	25%
Case-analyse	10%
Litteratur gjennomgang	15%

Disse tre delene vurderes av faglærer.

Prosjektoppgave	35%
Gruppepresentasjon	15%

I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Prosjektoppgave og gruppepresentasjon vurderes av faglærer og ekstern sensor.

Pensum

John D. Daniels, Lee H. Radebaugh, and Daniel P. Sullivan: Globalization and Business. Pearson Education, 2002, ISBN 0-13-062030-0.

Warren J. Keegan: Global Marketing Management. Pearson Education, 2002, ISBN 0-13-357260-9.
Compendium of selected articles and cases.

Charles W. L. Hill: International Business: Competing in the Global Marketplace.
McGraw-Hill/Irwin, 2002, ISBN 0-07-239202-9.

Alternative textbooks:

Gerald Albaum, Jesper Strandskov, and Edwin Duerr: International Marketing and Export Management. Pearson Education, 2002, ISBN 0-273-65521-3.

NKUL Kulturanalyse

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	femte	Studium:
Studiepoeng:	9			Bachelor INT valgfag
Fagansvarlig:	Trine Ellekjær			

Mål

Kurset har to hovedsiktemål. På et teoretisk plan introduseres to vitenskapelig anvendte metoder for å studere sosiokulturelle systemer. Den utbredte oppfatningen at menneskets handlinger er kulturelt determinert (Cultural and Personality School i Cultural Anthropology) vil bli supplert med et aktørorientert perspektiv hvor også strukturelle og organisatoriske forhold inngår i analysen (Transaction Analysis i Social Anthropology). Studentene vil tilegne seg analytiske begreper som på en adekvat måte beskriver sosiokulturelle systemer, som viser hvordan makro- og mikroforhold er relatert til hverandre og som skiller mellom henholdsvis kulturelle og strukturelle forhold.

Videre vil det bli undervist i kommunikasjonsteori med særlig vekt på tverrkulturelle forhold i den sammenheng. På et anvendt plan vil de analytiske begrepene bli relatert til problemstillinger innen eksportrettet næringsliv og multinasjonale selskaper. Studentene vil bli gjort kjent med noen av de vanligste årsakene til feilslag som kan tilbakeføres til manglende oppmerksomhet på tverrkulturelle forhold. De vil også lære seg noen teknikker som kan øke utnyttelsen av en multinasjonal stabs synergistiske potensiale og som kan motvirke tverrkulturelle misforståelser.

Innhold

Det blir forelest over følgende emner :

- Sentrale trekk ved samfunn, sosiale organisasjoner og kultur i begreper og metoder
- Rammebetingelser innenfor internasjonal virksomhet: ulike samfunnstyper, sosiale institusjoner, kulturelle forestillinger og risikofaktorer
- Samhandling og symbolikk i internasjonal virksomhet.
- Prosjektoppgaven skal omfatte :
- Sosiokulturelle forhold, herunder blant annet individets integrering i storsamfunnet
- De gjeldende sosiale institusjoner, systemer og organisasjons- og arbeidslivskultur satt i en større økonomisk og geografisk kontekst.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningsformen veksler mellom forelesninger, dialog og gruppearbeid.

Forkunnskaper/Sammenheng med andre fag

Faget henger sammen med atferdsfaget Organisasjon og vil bygge på elementer fra Internasjonal bedriftsledelse.

Arbeidskrav

Ingen

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen på 3 timer i slutten av semesteret. Ekstern sensor benyttes. I karaktersetting benyttes graderte karakterer.

Pensum

Adler (1997): International Dimensions of Organizational Behaviour.

T. Hylland-Eriksen (1995): Small Places, Large Issues: An Introduction to Social Cultural Anthropology, utvalgte kapitler ca. 85 sider eller tilsvarende.

Kompendium, artikler og utdelt materiale.

Forelesninger.

NIØK Internasjonal økonomi

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	femte	Studium:
Studiepoeng:	9			Bachelor INT valgfag
Fagansvarlig:	Ivar Bredesen			

Mål

Faget skal gi kunnskaper om hvilken betydning internasjonalt økonomisk samarbeid og internasjonal handel har for den økonomiske utvikling globalt og i det enkelte land, og det skal gi forståelse av hvordan handelspolitiske og valutapolitiske virkemidler påvirker landenes økonomi og velferd. Gjennom dette kurset skal også studentene få økt innsikt i konsekvenser av myndighetenes økonomiske politikk i en åpen økonomi.

Innhold

- Handelsteori og handelspolitikk.
- Valutamarkedet og valutapolitikk.
- Økonomisk politikk i en åpen økonomi.
- Aktuelle handels- og valutapolitiske spørsmål.

Organisering og arbeidsmåter

Det blir forelest i plenumsforelesninger. Det gjennomføres også et gruppearbeid hvor studentene presenterer emner innenfor handelsteori eller handelspolitikk.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget bygger på faget Samfunnsøkonomi ved bachelorstudiet. Det har særlig sammenheng med faget Internasjonal finans.

Arbeidskrav

Studentene kan levere et større skriftlig arbeid for tilbakemelding fra faglærer.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen over 4 timer i slutten av semesteret. Ekstern sensor benyttes. I karaktersetting benyttes graderte karakterer.

Pensum

Lindert & Pugel (11th edition): International Economics, kap. 1 - 13 og 18 - 24.

NEN2 Engelsk II

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	femte og	Studium:
Studiepoeng:	12		sjette	Bachelor INT
Fagansvarlig:	S. B. Wangsness			

Mål

Kurset skal videreutvikle studentenes kunnskaper og ferdigheter i engelsk slik at de behersker språket på et høyt nivå, spesielt med sikte på internasjonal virksomhet. Det vil bli lagt vekt på å styrke studentenes kompetanse i å kommunisere, diskutere, forhandle og gi presentasjoner på engelsk.

Kurset skal også gi økte kunnskaper om økonomiske, politiske og kulturelle forhold i Europa, USA og Asia samt globalisering og konfliktløsning. Studentene skal også få økt innsikt i engelskspråklig skjønnlitteratur.

Innhold

- Videreutvikling og spesialisering innen engelsk økonomisk-administrativt fagspråk.
- Oversettelse fra norsk til engelsk på et høyt nivå.
- Tekststudium og kommentaroppgaver til fagartikler.
- Studium av britisk og amerikansk økonomi og utenrikspolitikk samt Japans økonomi.
- Internasjonale relasjoner, f.eks. EU, NATO, WTO, forholdet Europa-USA.
- Sammenligning av ulike forretningskulturer (britisk, amerikansk, tysk, fransk, japansk, russisk etc.).
- Essayskrivning om emner fra internasjonal politikk, økonomi og forretningskulturer.
- Studium av fem romaner og/eller drama skrevet på engelsk.
- Muntlig trening, bl.a. i forbindelse med forhandlinger og andre "cases".
- Presentasjoner.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen består av forelesninger, diskusjoner, samtaler i mindre grupper, "cases", samt oppgaveløsning/ gjennomgåelse. Kurset forutsetter selvstudium, og studentene må holde studentforedrag/presentasjoner og delta i gruppearbeid.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Undervisningen bygger på 18 studiepoeng i engelsk ved Økonomiutdanningen på HiO eller tilsvarende kunnskaper. Dette innebærer et grunnlag i engelsk fagspråk tilsvarende Lobley: Success in Commerce og godt kjennskap til britiske og amerikanske institusjoner.

Store deler av pensum er relatert til emner innen Internasjonal bedriftsledelse og Internasjonal økonomi, og det er også tilknytningspunkter til faget Kulturanalyse.

Arbeidskrav

Det forventes regelmessig fremmøte, at studentene deltar aktivt i undervisningen, og at de leverer inn/utfører oppgaver.

I kurset opparbeides en mappe bestående av følgende obligatoriske elementer:

- To større skriftlige innleveringer i hvert semester

- En individuell muntlig presentasjon (med påfølgende tilbakemelding fra faglærer)
- To gruppepresentasjoner av "caser"

Vurdering

Mappen får vurderingen Bestått/ Ikke bestått. Den må i sin helhet være godkjent som Bestått av faglærer for at studenten skal kunne gå opp til eksamen. Mappen kan brukes av ekstern sensor som tungen på vektskålen hvis kandidaten ligger på grensen mellom to karakterer.

I slutten av vårsemesteret avholdes det individuell skriftlig (6 studiepoeng) og muntlig (6 studiepoeng) eksamen som vurderes med graderte karakterer.

Skriftlig eksamen (5 timer) består av følgende tre deler:

- - oversettelse fra norsk til engelsk.
- - tekstoppgave (spørsmål, forklaring av/ kommentarer til faguttrykk).
- - essay om et emne innenfor internasjonal politikk, økonomi eller kultur.

Muntlig eksamen (30 minutter) omfatter:

- 7 minutters presentasjon av et selvvalgt emne innen politikk, økonomi eller samfunnsforhold.
- eksaminasjon i emner fra internasjonal politikk, økonomi eller kultur.
- eksaminasjon i ett eller flere av de skjønnlitterære verk som står på pensumlisten

Ekstern sensor skal benyttes til muntlig eksamen og til godkjenning av oppgavene til skriftlig eksamen.

Pensum

Einar Hansen (1995): Bedre engelsk forretningsspråk.

Einar Hansen (1989): Oversettelsesoppgaver i engelsk.

Lobley (1995): Success in Commerce, kap. 8, 12-14, 20 og 21 eller tilsvarende.

Fischer/Ury (1989 el. nyere): Getting to Yes, s. 3-111, 122-133.

Rodgers (1998): Business Communications, cases 10 og 13.

Mole (1995): Mind Your Manners, ca. 100 sider.

2 kompendier om internasjonale forhold (ca. 100 sider) og utdelt materiale med aktuelle artikler/økonomiske tekster.

Skjønnlitteratur:

G.B. Shaw: Mrs. Warren's Profession.

E. Hemingway: The Old Man and the Sea.

K. Kesey: One Flew Over the Cuckoo's Nest.

J.B. Priestley: An Inspector Calls.

Le Carré: The Spy Who Came In from the Cold.

Forelesninger og utdelt materiale er del av pensum.

NBACH Bacheloroppgave

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	sjette	Studium:
Studiepoeng:	15			Bachelor INT
Fagansvarlig:	Trine Ellekjær			

Mål

Formålet med bacheloroppgaven er å gi studentene trening i å foreta selvstendige studier, analyser og utredninger. Bacheloroppgaven skal gi studentene trening i å bruke teori og metode i forhold til utdanningens fagområde.

Innhold

Studentene velger selv tema for oppgaven

Organisering og arbeidsmåter

Det blir holdt et "kick-off"-seminar i oppgaveskriving i begynnelsen av vårsemesteret. Det vil bli undervist i metode, gruppeprosesser og litteratursøking på nettet. I løpet av bachelorseminaret, eller kort tid etter, vil det bli tildelt veileder til studenter/grupper som har bestemt seg for tema.

Arbeidskrav

Studentene skal 10. februar levere skriftlig forslag til tema for oppgaven til veilederen. Forslaget skal inneholde en foreløpig problemstilling, relevant litteratur, valg av metode med opplegg for (eventuell) datainnsamling samt tidsplan for arbeidet.

Selvstendig arbeid

Oppgaven skal dokumentere evne til selvstendig arbeid.

Problemstilling

Oppgaven skal inneholde en klar problemstilling.

Teori

Studentene skal dokumentere kjennskap til aktuell teori/forskningsresultat på det området som oppgaven handler om.

Metode og bruk av data

Det skal være en begrunnelse for valg av metode. Oppgaven kan baseres både på data som studentene har samlet inn så vel som på data som foreligger. Datane kan baseres på intervju, spørreskjema, observasjon, eksisterende statistikk, arkiver, offentlige dokument etc.

Gruppearbeid

Studentene kan utføre bachelorarbeidet i grupper eller individuelt. Dersom oppgaven er et gruppearbeid skal gruppen ikke bestå av flere enn 3 personer. Dekan eller den han/hun gir fullmakt til kan i spesielle tilfeller dispensere fra dette kravet.

Omfang

Oppgaver som besvares individuelt, skal ikke overstige 30 sider. De skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste og ev. vedlegg kommer i tillegg. Oppgaver som besvares av grupper på to eller tre personer skal ha en maksimumslengde på henholdsvis 45 og 60 sider.

Vurdering

Frist for innlevering av bacheloroppgaven er 4. fredag i april. Det benyttes ekstern sensor. Karakteren gis som en gruppekarakter. Graderte karakterer benyttes.

Etter at karakteren på oppgaven er gjort kjent for kandidatene, avholdes det en muntlig eksaminasjon av gruppen. Faglærer samt ekstern sensor er eksaminatorer. "Karakteren på muntlig eksaminasjon gis individuelt og vil justere totalkarakteren til kandidaten.

Pensum

Det er ikke pensum knyttet til bacheloroppgaven.

NIFI Internasjonal finans

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	Sjette	Studium:
Studiepoeng:	9			Bachelor INT
Fagansvarlig:	Ivar Bredeesen			

Mål

Faget skal gi studentene en dypere forståelse og innsikt i problemer, metoder og praksis som knytter seg til internasjonal finansiering. Bedrifter som arbeider internasjonalt, møter i stadig større grad viktige mikro- og makroøkonomiske beslutningsvariable. Sammenlignet med lokale bedrifter vil finansierungs- og investeringsbeslutninger i internasjonale omgivelser være vanskeligere og mer kompliserte, men samtidig vil det også finnes muligheter som ikke er tilstede i det lokale markedet. Vårt mål er å studere og forstå hvordan finansfunksjonen blir berørt av - og kan trekke fordeler av - kontinuerlig endrede økonomiske rammebetingelser i en internasjonal sammenheng.

Innhold

- Det internasjonale rammeverk
- Valutakursendringer og styring av valutarisiko
- Bedriftens eiendeler, gjeld og egenkapital, vurdert både fra et kortsiktig og et langsiktig perspektiv
- Internasjonal finansiering og investering
- Det internasjonale bankvesen.

Organisering og arbeidsmåter

Internasjonal finans er et fordypningsfag. Stoffet gjennomgås ved hjelp av forelesninger, gjesteforelesninger og gruppearbeid med utvalgte caser og markeder.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget bygger på grunnkurs i finans, og det er også en fordel å ha gjennomført grunnkurs i samfunnsøkonomi. Kurset kan med fordel også tas sammen med kurset i Internasjonal økonomi.

Arbeidskrav

Studentene gis anledning til å gjennomføre en frivillig kursoppgave under veiledning av fagansvarlig.

Vurdering

Det avholdes skriftlig eksamen over 4 timer i slutten av semesteret. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor godkjenner eksamensoppgaven og vurderingsformene.

Pensum

Jeff Madura (6th edition; 1999): International Financial Management.

NIRE Internasjonale rettsforhold

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	Sjette	Studium:
Studiepoeng:	9			Bachelor INT
Fagansvarlig:	A. J. Hofslett			

Mål

Studenten skal få kunnskaper om EU som institusjon, om Norges forhold til EU samt kunnskap om en del mellomfolkelige regler.

Innhold

Norske statsrettslige forhold

- utenriksstyre og traktatavslutning (Grunnlovens §26)
- EU og Grunnloven (Grunnlovens §93).

Folkerett

- innledning
- folkerettens kilder
- folkerettssubjektene
- statenes rettigheter
- statenes representasjon
- rettsbrudd
- løsning av tvister
- internasjonale organisasjoner
- internasjonale menneskerettigheter.

Alminnelig EU-rett

- innledning
- Romatraktatens formål
- EUs grunnleggende prinsipper
- EUs institusjoner og oppgaver
- beslutningsprosessen i EU
- EU-rettens kilder.

EØS-RETT

- EØS-rettens kilder
- EØS' institusjonelle oppbygging og vedtaksprosedyre
- EØS-avtalens struktur og gjennomføring til norsk rett
- EØS-markedet - de fire friheter
- EØS-avtalens konkurranseregler.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningsformen veksler mellom forelesninger, dialog og gruppearbeid.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget må ses i sammenheng med andre juridiske fag.

Arbeidskrav

Ingen.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen over 4 timer i slutten av semesteret. I karaktersetting benyttes graderte karakterer. Ekstern sensor benyttes.

Pensum

Hofslett, A. J.: Key-words-International Legal Relationship. Kompendium HiO.

Mathijsen, P. S. R. F (siste utg.): A Guide to European Union Law. Sweet & Maxwell.

The Treaty of the European Union.

The EEA agreement.

Årsstudium i organisasjon og ledelse

60 studiepoeng

Årsstudiet i organisasjon og ledelse har samme kurssammensetning og felles undervisning med 3. studieår ved bachelor i offentlig styring. Studiet egner seg for studenter med toårig økonomisk-administrativ utdanning, eller annen relevant fagbakgrunn (for eksempel sosial/helsefaglig profesjonsutdanning) som ønsker å kvalifisere seg for administrative stillinger, personalforvaltning, økonomistyring eller ledelse, særlig i offentlig virksomhet.

Mål

Studentene skal tilegne seg kunnskap om og utvikle analytiske ferdigheter for administrative oppgaver og prosesser og derved få økt sin forståelse for utfordringer i administrativt og ledende arbeid. Avhengig av valg av kurs skal studiet kvalifisere for organisasjonsutvikling, personalforvaltning og evt. økonomistyring særlig i offentlig forvaltning.

Innhold

Studiet består av kurs på 15 studiepoeng. Studenten må velge fire av kursene eller tre av kursene og prosjektoppgave. Prosjektoppgave er obligatorisk for alle som skal ta bachelorgrad.

Arbeidsrett 15

Ledelse og personalansvar 15

Organisasjonsutvikling og prosjektstyring 15

Kommunal økonomistyring II 15

Prosjektoppgave 15

I tillegg er det mulig å velge inntil to videreutdanningskurs. (Jf. under kursplaner for 3. studieår og årsstudium i organisasjon og ledelse)

Arbeidsmåter

Studentenes ansvar for egen læring forutsetter aktiv deltakelse ved undervisning, arbeidsoppgaver og samarbeid med andre studenter. I studiet blir det i tillegg til forelesninger benyttet ulike studentaktive læringsformer som skriftlige oppgaver, gruppearbeid, muntlig fremføring, seminarer etc. I en rekke av kursene er det tilrettelagt for nettbruk i undervisningen.

Vurdering

Generelle regler for eksamen i er gitt i "Lov om universitet og høyskoler" og i "Forskrift om eksamen ved Høgskolen i Oslo". Studentene har plikt til å sette seg inn i eksamensforskriftene.

I studiet benyttes ulike vurderingsformer. Vurderingsformene framgår av planen for de enkelte kurs. Ved enkelte kurs er det en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen at studentene har levert og fått godkjent, eller akseptert som fullført, en eller flere obligatoriske oppgaver. Som en del av opplegget for det enkelte kurs kan det bli gitt mer utfyllende informasjon om gjennomføringen av vurderinger/eksamen.

Det benyttes graderte karakterer i alle kurs. Karakterskalaen går fra A til F. A er beste karakter, F er ikke bestått. Det benyttes kun hele bokstavkarakterer. I prosjektarbeidet benyttes bestått / ikke bestått.

Oppmelding til vurdering/eksamen

Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med frister for oppmelding til eksamen og melde seg opp før fristen går ut.

Om villkårene for å kunne framstille seg til eksamen og anledning til å ta ny/utsatt eksamen for øvrig, viser vi spesielt til eksamensforskriften for Høgskolen i Oslo, §§ 3 og 13.

Opptakskrav og søknadsfrist

Opptakskrav:

- a. Minst to års studier fra høgskole/universitet der minst 60 studiepoeng skal være hentet fra et eller flere av fagområdene juss, økonomi og samfunnsfag, eller fullført 3-årig høgskoleutdanning
- b. Omfattende og relevant praksis som leder/saksbehandler i offentlig forvaltning.

Det er kvoter for søkere med kvalifiserende høyere utdanning og for søkere uten slik utdanning. Dessuten er det egen kvote for studenter som avslutter slik utdanning i semesteret for søknadsfristen.

Kursbeskrivelser

Kursoversikt

Undervisningstilbudet i 3. studieår/organisasjon og ledelse omfatter kurs á 15 studiepoeng:

- Arbeidsrett
- Organisasjonsutvikling og prosjektstyring
- Ledelse og personalansvar
- Økonomisk organisasjonsteori og strategi

Studentene skal velge 3 kurs (i alt 45 studiepoeng). I tillegg skal studentene utføre en obligatorisk prosjektoppgave som teller 15 studiepoeng. Studenter som ikke skal ta bachelorgrad kan velge om de vil gjennomføre prosjektarbeid eller ta 4 kurs.

Studentene kan erstatte inntil to av de ordinære kursene (30 studiepoeng) med kurs fra videreutdanningen. I studieåret 2003-2004 er det mulig å ta følgende kurs:

- Helse- og sosialpolitikk
- Analyse av offentlig politikk
- Helse- og sosialforvaltning
- Kommunal økonomi (gjelder studenter ved administrativt fordypningsstudium som ikke har tilsvarende økonomikunnskaper fra tidligere)

Det tas forbehold om at kurstilbudene fra videreutdanning kan bli endret. Om godkjente studier i utlandet jf. vedlegg.

Arbeidsrett

15 studiepoeng

Mål

Studentene skal tilegne seg innsikt i de rettigheter og plikter som gjelder i arbeidslivet, spesielt de rettsreglene som gjelder for de ansatte i kommunesektoren. Både den individuelle arbeidsretten (rettsforholdet mellom den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver) og den kollektive arbeidsrett (forholdet mellom arbeidslivets organisasjoner), vil bli behandlet. Arbeidsrettsreglene vil bli sett i sammenheng med forvaltningsrett og kommunalrett og bygger på anvendelse av juridisk metode.

Innhold

- Oversikt over arbeidsforholdets rettsregler, rettskilder og sentrale begreper.
- Rekruttering: utlysning, tilsetting, midlertidige arbeidsavtaler.
- Rettigheter og plikter: arbeidsgivers styringsrett, medbestemmelse, lønn, arbeidstid, ferie.
- Arbeidsmiljø: krav til arbeidsmiljøet, verneombud, arbeidsmiljøutvalg, arbeidstilsyn.
- Permisjon og permittering: sykepenger, svangerskap/fødsel, utdanningspermisjon, permisjonsreglement.
- Opphør av arbeidsforholdet: oppsigelse, avskjed.
- Virksomhetsoverdragelse
- Tariffavtaler: fagforeninger, organisasjonsrett, forhandlingsrett, tariffavtalens form, innhold, virkning.
- Kollektive arbeidskonflikter: rettstvister, interesselvister, bruk av fredelige midler som Arbeidsretten, voldgift og meklings og bruk av kampmidler som streik og lockout.
- Arbeidsmiljøreguleringer i Norden, EU og ILO.

Organisering og arbeidsmåter

Kurset baseres på studentaktive læringsformer som oppgaveløsning, muntlig presentasjon, gruppearbeid etc.. I tillegg vil det bli holdt forelesninger og gitt veiledning.

Vurdering

- Utredning:
Studentene skal i grupper på maksimum 3 personer lage en utredning på maksimum 15 sider av et praktisk arbeidsrettslig problem - primært hentet fra kommunal virksomhet. Utredningen skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste og evt. vedlegg kommer i tillegg. Innleveringsfrist er fredag i siste undervisningsuke i det semesteret kurset holdes. Utredning teller 1/2 av endelig karakter.
- Skriftlig skoleeksamen på 5 timer.
Følgende hjelpemidler er tillatt ved eksamen: Norges lover og andre ukommenterte samlinger og særtrykk av lover og forskrifter, tariffavtaler, arbeidsreglement og permisjonsreglement. Skoleeksamen teller 1/2 av endelig karakter.

Det gis graderte karakterer. Ekstern sensor benyttes til vurdering av alle besvarelser.

Utsatt eksamen/ny prøve tas i den delen av eksamen som ikke er bestått.

Pensum

Engelsrud, Gerd, 2003: Styring og vern – arbeidsrett i kommuner og fylkeskommuner, Oslo, Cappelen Akademiske forlag, 375 s.

Kommunenes Sentralforbund, 2002: Kommunenes personalhåndbok, Oslo, Kommuneforlaget, ca. 200 s.

Ot.prp.nr.50 (1993-94): Arbeidsmiljøreguleringer i Norden, EU og ILO. Kap. 3, (deles ut) 6 s.

NOU 2001:14: Vårens vakreste eventyr....? Kap. 1,3,6,7,8,9,10,12 og 13. (Klassesett)
100 s.

Tariffavtaler: Hovedtariffavtalen og Hovedavtalen i kommunal sektor. Oslo, Kommuneforlaget.

Evt. aktuelle artikler oppgis underveis.

Organisasjonsutvikling og prosjektstyring

15 studiepoeng

Mål

Kurset har som mål at studentene skal tilegne seg forståelse for organisasjonsproblemer og endringsbehov, særlig i offentlig forvaltning. De skal oppøve evne til å finne fram til relevante organisatoriske løsninger og lære å anvende teknikker og problemløsningsmetoder i tilknytning til utvikling av menneskelige og materielle ressurser.

Innhold

Produksjonsprosessen

- Problemstillinger og utfordringer i privat og offentlig sektor sett i lys av intern og ekstern effektivitet.
- Konkrete eksempler fra privat og offentlig virksomhet.

Innovasjonsprosessen

- Metoder, diagrammer og trestrukturer til bruk i problemanalyse, situasjonsanalyse, risiko- og sårbarhetsanalyse.
- Organisasjonsforståelse og –design: teoretisk versus praktisk forståelse av maktstruktur og ansvarsområder i en organisasjon.
- Kultur, tradisjoner, aktører og prosesser, og verdiskaping.

Prosjektorganisering

- Gjennomføring og oppfølging av endringsarbeid: faser, virksomhetsprosesser og fortløpende resultatvurderinger.
- Prosjektorganisering og prosjektleidelse: prosjektstørrelse, mandat, teambygging og ledelse av prosjekter.
- Vurdering og justering av endringsarbeid i forhold til tid, aksept og kvalitet.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og case-studier, gruppepresentasjoner og skriftlige oppgaver. Det gis supplerende undervisningstilbud på engelsk (ca. 25 timer).

Temaer/problemstillinger for individuelle og gruppeoppgaver vil bli oppgitt i forbindelse med undervisningen. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. vurdering). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvar forutsatt at de er innlevert til fastsatte frister

Vurdering

Hver student skal gjennom semesteret levere to individuelle skriftlige oppgaver. Oppgavene skal være på 3-4 maskinskrevne A4-sider. Studentene skal også levere en obligatorisk gruppeoppgave som stiller krav til faglig fordypning. Lengde: fra 8 til 10 maskinskrevne A4-sider. Maksimal gruppestørrelse er 5 personer. Ved avslutningen av kurset vurderes de skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 2 timer.

Det benyttes graderte karakterer. Alle tre skriftlige oppgaver og skoleeksamen må være vurdert til bestått for å bestå kurset.

Ved ny/utsatt eksamen skal studentene levere et nytt sett med skriftlige arbeider og gjennomføre en ny kunnskapsprøve.

Pensum

Frame, Davidson J. Managing projects in organizations: how to make the best use of time, techniques and people. San Francisco, Calif.: Jossey-Bass, C1995 (eller nyere), 240s.

Hatch, Mary Jo. Innføring i organisasjonspsykologi. Abstract forlag, Oslo 2001, 400s.

Karlsen, Ingens et al. Bedrifter i utvikling. Pensumtjeneste, Tano, Oslo 1991, 272s.

Lyngdal, Lars Erik. Organisasjonsutvikling i teori og praksis. Tano, Oslo, 1992 201 s.

Mikalsen, Finn, 1998: Organisasjonsanalyse. Tano, Oslo, 1998, 144 s.

Westhagen, Harald. Prosjektarbeid: Utviklings- og endringskompetanse. Gyldendal, Oslo 2002, 270 s.

Notater, supplerende engelske artikler og nettressurser kommer i tillegg (jf. Fagets hjemmeside og hjemmesiden for Erasmus-studenter).

Ledelse og personalansvar

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg kunnskaper om, og bli stimulert til, refleksjon over leder- og personalansvar særlig i offentlig forvaltning. Dette omfatter styringsansvar for organisasjonen, medarbeideransvar for de ansatte og ansvar for å ivareta brukernes behov i lokalsamfunnet. Studentene skal tilegne seg innsikt og trening i å fatte beslutninger og oppøve evnen til håndtering av psykososiale reaksjoner.

Innhold

Beslutningsprosessen:

- Politiske og administrative tradisjoner og prosesser: ressursavhengighet, irrasjonelle beslutninger og rasjonelle handlinger.
- Anvendelse av beslutningsteorier.
- Planer og styringssystemer, eller hvordan skape ansvarlige ledere og involverte medarbeidere.
- Reaksjoner på og konsekvenser av lederavgjørelser.
- Etikk, ansvarlighet og reaksjonsvillighet.

Kommunikasjonsprosessen:

- Forståelsesformer i mellommenneskelige samhandlinger.
- Psykososiale perspektiver, organisasjonskultur og kulturmiks.
- Kommunikasjonsnivåer, møter og møteledelse.
- Kartlegging av roller og forventninger for å fastslå reelle og "tilsynelatende" endringer i den enkeltes arbeidsoppgaver.
- Gruppepsykologi, følelsesprosesser og konflikthåndtering.
- Teorier om ledelse, motivasjon og stress.

Organisering og arbeidsmåter

Undervisningen veksler mellom forelesninger og case-studier, gruppepresentasjoner og skriftlige oppgaver. Det gis supplerende undervisningstilbud på engelsk (ca. 25 timer).

Temaer/problemstillinger for individuelle og gruppeoppgaver vil bli oppgitt i forbindelse med undervisningen. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. vurdering). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvar forutsatt at de er innlevert til fastsatte frister

Vurdering

Hver student skal gjennom semesteret levere to individuelle skriftlige oppgaver. Oppgavene skal være på 3-4 maskinskrevne A4-sider. Studentene skal også levere en obligatorisk gruppeoppgave som stiller krav til faglig fordypning. Lengde: fra 8 til 10 maskinskrevne A4-sider. Maksimal gruppestørrelse er 5 personer. Ved avslutningen av kurset vurderes de skriftlige arbeidene sammen med en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 2 timer.

Det benyttes graderte karakterer. Alle tre skriftlige oppgaver og skoleeksamen må være vurdert til bestått for å bestå kurset.

Ved ny/utsatt eksamen skal studentene levere et nytt sett med skriftlige arbeider og gjennomføre en ny kunnskapsprøve.

Pensum

Andersen, E.S.: Ledelse på norsk; prinsipper, arbeidsmåter og resultater. Ad Notam, Oslo, 1994. 340 s.

Fischer, Grete/Sortland, Nils: Innføring i organisasjonspsykologi. Tano, Oslo, 2001. 300 s.

Granèr, Rolf: Personalgruppens psykologi. Tano, Oslo, 1995. 146 s.

Grimsø, Rigmor: Personaladministrasjon: teori og praksis. Universitetsforlaget, Oslo, 2000, 390 s.

Tannæs, Anne Marie: De vanskelige samtalene, formidlingens kunst. Kommuneforlaget AS, Oslo, 1997. 108 s.

Notater, supplerende engelske artikler og nettressurser kommer i tillegg (jf. Fagets hjemmeside og Erasmus-hjemmesiden)

Økonomisk organisasjonsteori og strategi

15 studiepoeng

Mål

Formålet med kurset er at studentene skal tilegne seg teoretisk og anvendt kunnskap innen økonomisk organisasjonsteori og strategi særlig anvendt på kommunal økonomistyring. Gjennom kurset skal studentene erverve innsikt i og oversikt over sentrale teorier og litteratur innen økonomistyring i offentlig sektor, oppøve kritisk vurderingsevne og forberede seg til å drive eget utviklings- og utredningsarbeid.

Innhold

Hovedtemaer for kurset er:

- Grunnleggende økonomisk organisasjonsteori.
- Strategi i offentlig forvaltning.
- Kommunal økonomistyring; budsjettstyring, avviksanalyse, resultatvurderinger og rapportering.
- Nyere trender og metoder.

Organisering og arbeidsmåter

Kurset holdes i vårsemesteret. Undervisningen veksler mellom forelesninger, arbeid med skriftlige oppgaver og deltakelse fra studentene i presentasjoner og diskusjoner. Oppgaveskriving inngår som en del av vurderingen i faget (jf. nedenfor). Studentene får tilbakemelding på oppgavesvarene forutsatt at de er levert til fastsatte frister, og gis muligheter til å forbedre oppgavesvarene innen kurseksamen.

Vurdering

Studentene skal gjennom semesteret levere to skriftlige arbeider. Arbeidene kan være gruppebesvarelser med maksimalt 3 studenter i hver gruppe. Arbeidene skal maksimalt være 10 maskinskrrevne sider med dobbel linjeavstand.

Ved avslutningen av kurset vurderes de 2 skriftlige arbeidene samlet. I tillegg holdes en skriftlig skoleprøve uten hjelpemidler på 4 timer.

De to innleverte arbeidene teller 1/2 av samlet vurdering. Skoleprøven teller 1/2. Det benyttes graderte karakterer.

Intern sensor vurderer alle besvarelser. Ekstern sensor benyttes ved tvil om besvarelser er bestått og til stikkprøver. Begge de to skriftlige arbeidene og skoleprøven må være vurdert til bestått for at kurset skal være bestått.

Ny/utsatt eksamen tas i de(n) delen(e) som ikke er bestått.

Pensum

(med forbehold om mindre endringer)

Pensum omfatter ca. 1000 sider.

Innledning og oversikt over kurset

Nylehn, B. 1997: Organisasjonsteori. Kritiske analyser og refleksjoner. Oslo: Kolle Forlag. Kapittel 17 (23 sider).

Johnsen, Å. 2000: Styringsproblemer og styringsmuligheter i lokalforvaltningen. I Å. Johnsen, L.A. Loe & S.I. Vabo (red.), Styring og medvirkning i lokalforvaltningen: 13–32. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 1 (20 sider).

Grunnleggende økonomisk organisasjonsteori

Greve, A. 1995: Organisasjonsteori – nyere perspektiver. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 og 10 (250 sider). (Tilsvarende pensum fra andre relevante lærebøker i organisasjonsteori kan brukes i stedet.)

Sandmo, A. & Hagen, K.P. (red.) 1992: Offentlig politikk og private incitament. Oslo: TANO. Kapittel 2, 3, 8 og 12 (90 sider).

Rattsø, J. & Sørensen, R. 1997: «Kommunen som serviceprodusent/tjenesteyter: Hva forteller norsk kommuneforskning om kommunesektorens effektivitet?», i H. Baldersheim, J.F. Bernt, T. Kleven & J. Rattsø (red.) 1997, Kommunalt selvstyre i velferdsstaten: 127–157. Oslo: Tano Aschehoug.

Kalseth, J. & Rattsø, J. 1993: Ressursbruken i kommunal administrasjon: Hvor mye kan høstes ved færre småkommuner? Tidsskrift for samfunnsforskning, 34: 219–242.

Boyne, G. 1995: Population size and economies of scale in local government. Policy and Politics, 23: 213–222.

Løyland, K. & Thoresen, T.O. 1996: Barnehagetjenester, effektivitet og fordelingsproblemer. En oversikt over noen metodiske tilnærminger og empiriske resultater. Norsk Økonomisk Tidsskrift, 110: 199–227.

Åsland, D.Y. 1997: Etterspørselen etter barnehageplasser. Sosialøkonomen, (1): 10–19.

Bonesrønning, H. & Rattsø, J. 1992: Effektivitetsforskjeller i videregående skole. Analyse av allmennfaglig studieretning i 34 skoler. Norsk Økonomisk Tidsskrift, 106: 211–242.

Erlandsen, E. 1998: Effektivitet, kvalitet og organisering i pleie- og omsorgssektoren i norske kommuner. (Om DEA-analyser). Sosialøkonomen, 52(8): 18–26.

Strategi i offentlig sektor

Lund, B.H. 2000: Veivalg og handlefrihet i lokalforvaltningen. I Å. Johnsen, L.A. Loe & S.I. Vabo (red.), Styring og medvirkning i lokalforvaltningen: 47–58. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 3 (12 sider).

Mintzberg, H. 1990: Strategy formation. Schools of thought. In J.W. Fredrickson (Ed.), Perspectives on Strategic Management: 105–235. New York: Harper Business.

Drucker, P.F. 1976: What results should you expect? A user's guide to MBO. Public Administration Review, 36: 12–19.

Røvik, K.A. 1992: Organisert læring i forvaltningen. Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift, 8(1): 27–46.

Jacobsen, D.I. 1996: Kan vi måle resultater av ledelse? Forsøk på å måle resultater av rådmannsskifter i norske kommuner. Nordisk Administrativ Tidsskrift, 77(1): 80–89.

Nylehn, B. 1996: Strategy in Local Government. Scandinavian Political Studies, 19: 359–377.

Johnsen, Å. 1998: Comment on Børre Nylehn's 'Strategy in Local Government'. Scandinavian Political Studies, 21: 189–193.

Hagen, T.P. & Sørensen, R. 1998: Fornyelse av kommunal organisering: Aktiv stat, reaktive kommuner? I K.K. Klausen & K. Ståhlberg (red.), New Public Management i Norden: 69–90. Odense: Odense Universitetsforlag.

Johnsen, Å. 2000: Kommunesammenslåinger i et ressursavhengighetsperspektiv. Nordiske Organisasjonsstudier, 2(3): 54–75.

Økonomistyring: Budsjettstyring, avviksanalyse, resultatvurderinger og rapportering

Mellemvik, F. & Olson, O. (red.). 1996: Regnskap i forandring. Utvikling, spredning og bruk av kommuneregnskap. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (Ca. 160 sider.).

Mellemvik, F. & Monsen, N. 1996: Fire norske regnskapsverdener – en studie av statens innvirkning ved fastsettelsen av regnskapsstandarder. BETA Tidsskrift for bedriftsøkonomi, 10(1): 17–38.

Busch, T. 1998: Slakk i offentlig sektor: Noen konseptuelle og metodemessige problemstillinger. Beta Tidsskrift for bedriftsøkonomi, 12(1): 27–37.

Pollitt, C. 1986: Beyond the managerial model: The case for broadening performance assessment in government and the public services. Financial Accountability and Management, 2: 155–170.

Pollitt, C. 1988. Bringing consumers into performance measurement: Concepts, consequences and constraints. Policy and Politics, 16: 77–87.

Johnsen, Å. 2000: Kommunal resultatmåling og beslutningsrelevans: En strategisk verdikjedemodell. I Å. Johnsen, L.A. Loe og S.I. Vabo (red.) (2000). Styring og medvirkning i lokalforvaltningen, 109–129. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Johnsen, Å. 1997: Implementering av resultatmåling: En analyse av empiriske forsøk i norske kommuner. BETA Tidsskrift for bedriftsøkonomi, 11(1): 14–35.

Smith, P. 1995: On the unintended consequences of publishing performance data in the public sector. International Journal of Public Administration, 18: 277–310.

Nyere trender og metoder

Jacobsen, D.I. 1995: Et kritisk blikk på produktivitet og effektivitet i offentlig sektor. I D.I. Jacobsen, Å. Johnsen & K. Robertsen. 1995. Resultatvurdering i offentlig sektor. Oslo: Kommuneforlaget. Kapittel 9. (21 sider).

Johnsen, Å. 1995: ABC i skolen. I D.I. Jacobsen, Å. Johnsen & K. Robertsen, 1995, Resultatvurdering i offentlig sektor. Oslo: Kommuneforlaget. Kapittel 8.

Husby, Ø. & Løvlie, J. 1998: «The Balanced Scorecard» – mer enn et målesystem. Magma Tidsskrift for økonomi og ledelse, 1(5): 31–43.

Robertsen, K. 2000: Konkurransetsetting i offentlig sektor. I Jensen, J.I. & K. Robertsen, Kommunaløkonomi i et styringsperspektiv. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Johnsen, Å., K. Robertsen og D.Y. Åsland. 2000: Konkurransetsetting av kommunal revisjon: begreper og problemstillinger. BETA Tidsskrift for bedriftsøkonomi, 14(1): 17–29.

Åsland, D.Y. 2000: Offentlige innkjøp og kommunal næringsutvikling – to sider av samme sak?. I Å. Johnsen, L.A. Loe og S.I. Vabo (red.) (2000). Styling og medvirkning i lokalforvaltningen, 171–193. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Prosjektoppgave

15 studiepoeng

Mål

Formålet med prosjektoppgaven er å gi studentene trening i å foreta selvstendige studier, analyser og utredninger. Prosjektoppgaven skal gi studentene trening i å bruke teori og metoder fra studiets fagområder.

Innhold

Studentene velger selv tema for oppgaven. For studenter som tar 3-årig studium i offentlig styring bør tema ha tilknytning til lokal eller regional forvaltning.

Organisering og arbeidsmåter

Det blir holdt et seminar i prosjektutforming og -planlegging i begynnelsen av høstsemesteret. Seminaret vil ta for seg de viktigste fasene i prosjektarbeidet fra utforming av problemstilling til skriving av rapport. Det vil også bli undervist i litteratursøking på nettet. I løpet av prosjektseminaret, eller kort tid etter, vil det bli tildelt veileder til studenter/grupper som har bestemt seg for tema. De som starter prosjektarbeidet tidligere, kan vanligvis regne med å få veileder før prosjektseminaret blir holdt.

Arbeidskrav

Studentene skal innen 10. oktober i høstsemesteret, eller 10. februar i vårsemesteret, levere skriftlig forslag til tema for oppgaven til veilederen. Forslaget skal inneholde en foreløpig problemstilling, relevant litteratur, valg av metode med opplegg for (eventuell) datainnsamling samt tidsplan for arbeidet.

Selvstendig arbeid

Opgaven skal dokumentere evne til selvstendig arbeid.

Problemstilling

Opgaven skal inneholde en klar problemstilling.

Teori

Studentene skal dokumentere kjennskap til aktuell teori/forskningsresultat på det området som oppgaven handler om.

Metode og bruk av data

Det skal være en begrunnelse for valg av metode. Oppgaven kan baseres både på data som studentene har samlet inn så vel som på data som foreligger. Datane kan baseres på intervju, spørreskjema, observasjon, eksisterende statistikk, arkiver, offentlige dokument etc.

Gruppearbeid

Studentene kan utføre prosjektarbeidet i grupper eller individuelt. Dersom oppgaven er et gruppearbeid skal gruppen ikke bestå av flere enn 3 personer. Dekan eller den han/hun gir fullmakt til kan i spesielle tilfeller dispensere fra dette kravet.

Omfang

Opgaver som besvares individuelt, skal ikke overstige 30 sider. De skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste

og evt. vedlegg kommer i tillegg. Oppgaver som besvares av grupper på to eller tre personer skal ha en maksimumslengde på henholdsvis 45 og 60 sider.

Vurdering

Oppgaven kan leveres i høstsemesteret eller i vårsemesteret. Frist for innlevering i høstsemesteret er 3. fredag i desember. I vårsemesteret er fristen for innlevering 4. fredag i april. Karakterformen er bestått/ikke bestått. (Se for øvrig "Utfyllende vedtekter for prosjektoppgaven ved bachelor i offentlig styring" under "Utfyllende bestemmelser".)

Ekstern sensor benyttes til vurdering av alle prosjektoppgaver.

Pensum

Det er ikke pensum knyttet til prosjektoppgaven. Men vi anbefaler Olav Dalland: Metode og oppgaveskriving for studenter, spesielt kap. I, IO, II. Gyldendal, 2000.

Utfyllende vedtekter for prosjektoppgaven ved kommunalutdanningen (offentlig styring/administrativt fordypningsstudium/organisasjon og ledelse)

Innlevering, eksamen og sensur

Oppgaven kan leveres i høstsemesteret eller vårsemesteret. Innleveringsfristen i høstsemesteret er 3. fredag i desember, i vårsemesteret 4. fredag i april. Studentene får tildelt kandidatnummer 4 uker før innleveringsfristen ved å henvende seg på studentekspedisjonen. Studenter som har planlagt innlevering i høstsemesteret men ombestemmer seg, skal gi melding til eksamenskontoret seinest 2 uker før innleveringsfristen for oppgaven. Manglende innlevering vil da ikke regnes som "Ikke bestått". Oppgavene sensureres vanligvis av veileder/intern sensor og en ekstern sensor. Karakterformen er bestått/ikke bestått.

Fritak

Studenter ved det 3-årige studiet i offentlig styring som mener å ha skrevet prosjektoppgave av samme omfang og type i enn tidligere studiesituasjon, kan søke om fritak for prosjektarbeidet. Det er enn forutsetning at det tidligere arbeidet dreier seg om et arbeid som er vurdert til minst 15 studiepoeng, og at temaet ligger innenfor de rammene som er trukket opp i studieplanen. Fritak for prosjektarbeid, innebærer at studenten må velge et annet kurs med 15 studiepoeng som erstatning.

Andre vedtekter

Opphavsrett:

Opphavsretten til resultatet av prosjektoppgaven er regulert av åndsverkloven. På omslaget til prosjektoppgave skal det stå følgende: "Utarbeidet av N.N. student(er) ved Avdeling for økonomi-, kommunal- og sosialfag studieåret 20.../20... Høgskolen har intet ansvar for synspunkter eller innhold i oppgaven. Framstillingen og synspunktene står utelukkende for studenten(ene) sin regning og ansvar."

Prosjektansvarlig:

En av faglærerne fungerer som prosjektansvarlig. Prosjektansvarlig har ansvaret for følgende oppgaver:

- prosjektseminaret
- fordeling av ansvar for veiledning
- behandling av generelle spørsmål knyttet til prosjektarbeidet
- koordinering av prosjektarbeidet

NIØK Internasjonal økonomi

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	femte	Studium:
Studiepoeng:	10			Bachelor
Fagansvarlig:	Ivar Bredeesen			

Mål

Faget skal gi kunnskaper om hvilken betydning internasjonalt økonomisk samarbeid og internasjonal handel har for den økonomiske utvikling globalt og i det enkelte land, og det skal gi forståelse av hvordan handelspolitiske og valutapolitiske virkemidler påvirker landenes økonomi og velferd. Gjennom dette kurset skal også studentene få økt innsikt i konsekvenser av myndighetenes økonomiske politikk i en åpen økonomi.

Innhold

- Handelsteori og handelspolitikk.
- Valutamarkedet og valutapolitikk.
- Økonomisk politikk i en åpen økonomi.
- Aktuelle handels- og valutapolitiske spørsmål.

Organisering og arbeidsmåter

Det blir forelest ca. 40 timer i plenumsforelesninger. Det gjennomføres også et gruppearbeid hvor studentene presenterer emner innenfor handelsteori eller handelspolitikk.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget bygger på faget Samfunnsøkonomi ved bachelorstudiet. Det har særlig sammenheng med faget Internasjonal finans.

Arbeidskrav

Studentene skal levere et større skriftlig arbeid for tilbakemelding fra faglærer.

Vurdering

Individuell skriftlig eksamen over 4 timer i slutten av semesteret.

Pensum

Lindert & Pugel (11th edition): International Economics, kap. 1 - 13 og 18 - 24.

NBACH Bacheloroppgave

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	sjette	Studium:
Studiepoeng:	10			Bachelor
Fagansvarlig:	Trine Ellekjær			

Mål

Formålet med bacheloroppgaven er å gi studentene trening i å foreta selvstendige studier, analyser og utredninger. Bacheloroppgaven skal gi studentene trening i å bruke teori og metode i forhold til utdanningens fagområde.

Innhold

Studentene velger selv et samfunnsøkonomisk tema for oppgaven.

Organisering og arbeidsmåter

Det blir holdt et "kick-off"-seminar i oppgaveskriving i begynnelsen av vårsemesteret. Det vil bli undervist i metode, gruppeprosesser og litteratursøking på nettet. I løpet av bachelorseminaret, eller kort tid etter, vil det bli tildelt veileder til studenter/grupper som har bestemt seg for tema.

Arbeidskrav

Studentene skal 10. februar, levere skriftlig forslag til tema for oppgaven til veilederen. Forslaget skal inneholde en foreløpig problemstilling, relevant litteratur, valg av metode med opplegg for (eventuell) datainnsamling samt tidsplan for arbeidet.

Selvstendig arbeid

Oppgaven skal dokumentere evne til selvstendig arbeid.

Problemstilling

Oppgaven skal inneholde en klar problemstilling.

Teori

Studentene skal dokumentere kjennskap til aktuell teori/forskningsresultat på det området som oppgaven handler om.

Metode og bruk av data

Det skal være en begrunnelse for valg av metode. Oppgaven kan baseres både på data som studentene har samlet inn så vel som på data som foreligger. Datane kan baseres på intervju, spørreskjema, observasjon, eksisterende statistikk, arkiver, offentlige dokument etc.

Gruppearbeid

Studentene kan utføre bachelorarbeidet i grupper eller individuelt. Dersom oppgaven er et gruppearbeid skal gruppen ikke bestå av flere enn 3 personer. Dekan eller den han/hun gir fullmakt til kan i spesielle tilfeller dispensere fra dette kravet.

Omfang

Oppgaver som besvares individuelt, skal ikke overstige 20 sider. De skal ha 4 cm venstremarg, 1.5 linjeavstand og skriftstørrelse 12 i Times New Roman. Dette inkluderer også noter. Litteraturliste og evt. vedlegg kommer i tillegg. Oppgaver som besvares av grupper på to eller tre personer skal ha en maksimumslengde på henholdsvis 30 og 40 sider.

Evaluerings

Frist for innlevering av bacheloroppgaven er 4. fredag i april. Det gis bokstavkarakter og det benyttes ekstern sensor. Karakteren gis som en gruppekarakter.

Etter at karakteren på oppgaven er gjort kjent for kandidatene, avholdes det en muntlig eksaminasjon av gruppen. Faglærer samt ekstern sensor er eksaminatorer. "Karakteren på muntlig eksaminasjon gis individuelt og vil justere totalkarakteren til kandidaten.

Pensum

Det er ikke pensum knyttet til bacheloroppgaven

NIFI Internasjonal finans

Gjelder for:	2004-2005	Semester:	Sjette	Studium:
Studiepoeng:	10			Bachelor
Fagansvarlig:	Ivar Bredeesen			

Mål

Faget skal gi studentene en dypere forståelse og innsikt i problemer, metoder og praksis som knytter seg til internasjonal finansiering. Bedrifter som arbeider internasjonalt, møter i stadig større grad viktige mikro- og makroøkonomiske beslutningsvariable. Sammenlignet med lokale bedrifter vil finansierungs- og investeringsbeslutninger i internasjonale omgivelser være vanskeligere og mer kompliserte, men samtidig vil det også finnes muligheter som ikke er tilstede i det lokale markedet. Vårt mål er å studere og forstå hvordan finansfunksjonen blir berørt av - og kan trekke fordeler av - kontinuerlig endrede økonomiske rammebetingelser i en internasjonal sammenheng.

Innhold

- Det internasjonale rammeverk
- Valutakursendringer og styring av valutarisiko
- Bedriftens eiendeler, gjeld og egenkapital, vurdert både fra et kortsiktig og et langsiktig perspektiv
- Internasjonal finansiering og investering
- Det internasjonale bankvesen.

Organisering og arbeidsmåter

Internasjonal finans er et fordypningsfag. Det undervises ca. 60 timer. Stoffet gjennomgås ved hjelp av forelesninger, gjesteforelesninger og gruppearbeid med utvalgte caser og markeder.

Forkunnskaper / Sammenheng med andre fag

Faget bygger på grunnkurs i finans, og det er også en fordel å ha gjennomført grunnkurs i samfunnsøkonomi. Kurset kan med fordel også tas sammen med kurset i Internasjonal økonomi.

Arbeidskrav

Studentene skal gjennomføre en kursoppgave under veiledning av fagansvarlig.

Vurdering

Det avholdes skriftlig eksamen over 4 timer i slutten av semesteret. Ekstern sensor godkjenner eksamensoppgaven og vurderingsformene.

Pensum

Jeff Madura (6th edition; 1999): International Financial Management.

Kurs som tilbys fra UiO:

UiO: Internasjonal makro og finans

1. Navn	Internasjonal makro og finans
2. Kode	Nivå 2
3. Når gis kurset?	Vår
4. Studiepoeng	10
5. Innhold	Penge- og finanspolitikk i åpne økonomi, valutakurs og kapitalbevegelser (bygger på kurset Konjunkturer, ledighet og økonomisk politikk). Phillipskurven/Skandinavisk inflasjonsmodell. Internasjonale makroøkonomiske emner (f. eks rollen til store land, stabiliseringspolitikk i USA og Europa). Introduksjon til analyse av valutamarkedet og av finansielle markeder (terminmarkeder, obligasjoner, aksjemarked) finansiell stabilitet, bankkriser (årsaker og virkninger).
6. Kompetansemål	i) Mellomnivåkunnskap om makroøkonomisk analyse av små åpne økonomier. ii) Forståelse av forskjeller og likhetstrekk når det gjelder stabiliseringspolitikk i små og store økonomier. iii) Kjennskap til grunnleggende begreper og modeller for finansielle markeder. Forståelse av finansielle markeders rolle i makroøkonomien. iv) Kjennskap til rapporter fra internasjonale aktører og organisasjoner (for eksempel Federal Reserve, Den Europeiske sentralbanken, OECD, IMF, Verdensbankem), i denne forbindelse bruk av internett.
7. Undervisningsspråk	Norsk
8. Bygger på	Ingen emner utover forkunnskapskravet, se pkt. 9.
9. Forutsetter	Økonomisk aktivitet og økonomisk politikk, Forbruker, bedrift og marked, Matematikk I/Mikro I, Metode og Konjunkturer, ledighet og øk. pol.

UiO: Vekst og utvikling

1. Navn	Vekst og utvikling
2. Kode	Nivå I
3. Når gis kurset?	Kurset gis hvert høstsemester
4. Studiepoeng	10 studiepoeng
5. Innhold	Hva er årsakene til forskjeller i økonomisk vekst mellom ulike land? Kurset inneholder økonomisk historie, nyklassisk vekstteori (Solow-modellen), endogen vekstteori og diskuterer betydningen av institusjoner for vekst.
6. Kompetansemål	Studentene skal kjenne de viktigste teoriene i økonomisk vekstteori. De skal kunne bruke modellene til å drøfte virkninger på vekst og inntektsfordeling av endrede forutsetninger og endret politikk . De skal kunne bruke modellene til å diskutere forskjellene mellom rike og fattige land.
7. Undervisningsspråk	Undervisningsspråket er norsk
8. Bygger på	Ingen emner utover forkunnskapskravet, se pkt. 9.
9. Forutsetter	Økonomisk aktivitet og økonomisk politikk, Forbruker, bedrift og marked og Matematikk I/Mikro I

UiO: Beslutninger, markeder og incentiver

1. Navn	Beslutninger, markeder og incentiver
2. Kode	Nivå 2
3. Når gis kurset?	Høst
4. Studiepoeng	10
5. Innhold	Usikkerhet og asymmetrisk informasjon m/anvendelser Enkel spillteori m/anvendelser, med vekt på strategisk interaksjon i markeder med imperfekt konkurranse
6. Kompetansemål	Studentene skal kunne gjøre rede for hvordan usikkerhet påvirker en aktørs beslutninger, og kunne analysere enkle beslutningsproblemer under usikkerhet. De skal kunne kjenne til og kunne forklare sentrale spillteoretiske begreper, som Nash likevekt, og kunne anvende disse på enkle spillsituasjoner. Studentene skal kunne analysere markeder med strategisk interaksjon mellom bedrifter, finne likevekten i markedet og kunne utlede og forklare hva som skjer som følge av eksogene endringer.
7. Undervisningsspråk	Norsk
8. Bygger på	I tillegg til forkunnskapskrav angitt i pkt. 9, anbefales det at studenten har tatt emnet metode.
9. Forutsetter	Matematikk I/Mikro I

UiO: Kontrakter og økonomiske incentiver

1. Navn	Kontrakter og økonomiske incentiver
2. Kode	Nivå 2
3. Når gis kurset?	Hvert tredje semester
4. Studiepoeng	10
5. Innhold	Kurset er en anvendelse av det mikroøkonomiske analyseverktøyet til å forstå problemer som foregår i bedriften og som langt på vei undertrykkes i tradisjonell bedriftstilpasning. Kurset behandler spørsmål rundt temaet "hvorfor har vi bedrifter?". Dermed følger en rekke naturlige oppfølginger: Under hvilke omstendigheter bør en aktivitet foregå i bedriften og når bør den gjennomføres utenfor? Hvordan bør en bedrift/organisasjon utformes, både mht. til koordinering av oppgaver, delegering av myndighet og avlønning mellom ulike nivåer i bedriften og også mellom ledelse og eiere. Betydningen av eierskap tas også opp.
6. Kompetansemål	Målet er å gi studentene innsikt og evne til å forstå og analysere viktige styrings- og belønningsspørsmål i organisasjoner/bedrifter, dels mellom ansatte på ulike nivåer og dels mellom ledelse og eiere.
7. Undervisningsspråk	Norsk
8. Bygger på	I tillegg til forkunnskapskrav angitt i pkt. 9, anbefales det at studenten har tatt emnet Samfunnsøkonomisk lønnsomhet og økonomisk politikk.
9. Forutsetter	Matematikk I/Mikro I

UiO: Matematikk II

1. Navn	Matematikk II
2. Kode	Nivå 2
3. Når gis kurset?	Hvert semester
4. Studiepoeng	10
5. Innhold	Kurset inneholder bl. annet elementær lineær algebra, løsning av likningssystemer, teori for funksjoner av flere variable, inkludert maksimering og minimering av slike funksjoner, med eller uten bibetingelser, samt integrasjon . På flere av disse punktene utdypes den kunnskap studentene har fått i kurset MMI.
6. Kompetansemål	Målet for kurset er å gi studentene matematisk verktøy utover det de har fått i det første matematikkurset. Verktøyet skal gi studentene muligheter til å lese lærebøker i økonomi og enklere artikler, som benytter standard matematisk analyse (calculus) og elementær lineær algebra. Videre skal det gi studentene mulighet til selv å bygge, og analysere, enkle økonomiske modeller .
7. Undervisningsspråk	Norsk
8. Bygger på	Ingen emner utover forkunnskapskravet, se pkt. 9.
9. Forutsetter	Matematikk I/Mikro I (MMI)

Fordypning i IKT

(oppdaterte kursbeskrivelser avventes fra IU)

Internett (LO I32 A)

6 studiepoeng

Emnet bygger på kunnskaper ved opptak

Mål og innhold

Studentene skal tilegne seg de ferdigheter, kunnskaper som er grunnlaget for publisering av web-sider ved hjelp av HTML, stilark, og Javascript

Organisering og arbeidsmåter

Forelesninger og veiledningstimer.

Arbeidskrav

Obligatoriske innleveringer må være godkjent for å avlegge slutteksamen.

Vurdering

Prosjektarbeid i grupper. Vanlig karakterskala.

Pensum

Elisabeth Castro: HTML for the World Wide Web, Peachpit Press, Tom Negrino & Dori Smith: Javascript for the World Wide Web, Peachpit Press.

Programmering (LO I25 A)

12 studiepoeng

Emnet bygger på kunnskaper ved opptak

Mål og innhold

Kurset skal lære studentene syntaks og semantikk i et objektorientert programmeringsspråk, grunnleggende algoritmer og datastrukturer, programstruktur og programmeringsmetoder. Programmeringsspråk Java vil bli brukt.

Organisering og arbeidsmåter

Forelesninger og veiledningstimer.

Arbeidskrav

Obligatoriske innleveringer må være godkjent for å avlegge slutteksamen.

Vurdering

5 timers skriftlig eksamen. Vanlig karakterskala.

Hjelpemidler ved slutteksamen

Alle trykte og skrevne hjelpemidler.

Pensum

Deitel & Deitel: Java How to Program, 4. Edition. Annen litteratur er under vurdering.

Operativsystemer og UNIX (SO 135A)

12 studiepoeng

Emnet bygger på Programmering og Programutvikling

Mål og innhold

Emnet skal gi kunnskaper slik at studentene

- får en kvalitativ oversikt over hvordan operativsystemer fungerer
- utvikler detaljert kunnskap om prinsipper bak operativsystemdesign gjennom programmeringsoppgaver
- kjenner moderne metoder innen systemprogrammering
- blir godt kjent med oppbygningen og programmeringsmulighetene i UNIX
- kjenner til TCP/IP nettverk

Organisering og arbeidsmåter

Forelesninger og veiledningstimer.

Arbeidskrav

Obligatoriske innleveringer må være godkjent for å avlegge slutteksamen.

Vurdering

5 timers skriftlig eksamen. Vanlig karakterskala.

Hjelpemidler ved slutteksamen

Alle trykte og skrevne hjelpemidler.

Pensum

L. Wall, T. Christiansen and R. L. Schwartz: *Programming Perl*, 3. edition, 2000, O'Reilly & Assoc. Mark Burgess: *UNIX*, HiO/IU. Mark Burgess: *Operating systems*, HiO/IU.

Programutvikling (LO I33 A)

9 studiepoeng

Emnet bygger på Programmering

Mål og innhold

Kurset skal lære studentene systematisk og avansert bruk av objektorienterte strukturer og metoder ved hjelp av programmeringsspråket Java. Videre skal emnet gi forståelse, kunnskap og ferdigheter i datamodellering og systemutviklingsmetodikk ved bruk av modelleringsspråket UML.

Organisering og arbeidsmåter

Forelesninger og veiledningstimer.

Arbeidskrav

Obligatoriske innleveringer må være godkjent for å avlegge slutteksamen.

Vurdering

Prosjektarbeid. Vanlig karakterskala.

Pensum

Deitel & Deitel: Java How to Program, 4.Edition. Annen litteratur samt tilleggslitteratur i UML er under vurdering.

Relasjonsdatabaser (SO I33 A)

12 studiepoeng

Mål og Innhold

Emnet skal gi forståelse, kunnskap og ferdigheter i datamodellering og bruk av relasjonsdatabaser.

Emnet skal gi kunnskaper slik at studentene

- kjenner til grunnleggende prinsipper for databasedesign
- kan bruke ER-modellen som et datamodelleringsverktøy
- kan normalformene og normaliseringsprosessen av en database
- kjenner til relasjonsmodellen og relasjonsalgebra
- kan bruke SQL for konstruksjon og vedlikehold av en database
- kjenner til flerbruker og flerlags databasearkitektur - transaksjonskontroll
- kan bruke Web-applikasjoner og databasegrensesnitt (ODBC, ADO, OLE DB, JDBC)

Organisering og arbeidsmåter

Forelesninger og veiledningstimer.

Vurdering

En intern delprøve (30%) og en 5 timers skriftlig eksamen (70%). Vanlig karakterskala. Delprøve og slutteksamen vurderes samlet.

Hjelpemidler ved slutteksamen

Alle trykte og skrevne hjelpemidler.

Pensum

David M. Kronecke: *Database Processing*, Prentice-Hall, 8. ed. 2002.

Datamaskinarkitektur (LO 134 A)

9 studiepoeng.

Emnet bygger på Programmering og Diskret Matematikk

Mål og Innhold

Emnet skal gi grunnlag for forståelse av hvordan moderne datamaskiner er bygget og deres tekniske funksjon, og hvordan en datamaskins ressurser best kan organiseres og administreres. Emnet skal gi kunnskaper slik at studentene

- kan grunnleggende digitalteknikk og tallsystemer
- kan programmere enkle rutiner i et maskin-nært språk
- kan kombinere høynivå og maskinnær programmering
- kjenner til hvordan moderne datamaskiner er oppbygd og hvilken betydning dette har for programmering

Organisering og Arbeidsmåter

Forelesninger og veiledningstimer.

Pensum

M. Morris Mano and Charles R. Kime: *Logic and computer design fundamentals*, Prentice Hall, 1997.

Arbeidskrav

Obligatoriske innleveringer må være godkjent for å avlegge slutteksamen.

Vurdering

Skriftlig eksamen, 3 timer. Vanlig karakterskala.

Hjelpemidler ved slutteksamen

Alle trykte og skrevne hjelpemidler.

Reglement for bruk av kalkulator ved økonomiutdanningen

Vedtatt i avdelingsstyret november 1996, med endringer vedtatt i avdelingsstyret oktober 2000.
Det er i tillegg foretatt mindre endringer i april 2003.

Kalkulatoren skal utgjøre en enkelt gjenstand og ha lommeformat.

Kalkulatoren må ikke ha mulighet for kommunikasjon med andre dataenheter.

Eksternt utstyr kan ikke brukes under eksamen, slik som ekstra minne- og kassettfunksjon.

Kalkulatoren tillates ikke koblet til strømnett.

Kalkulatoren skal ikke avgi lyd.

Kalkulatorminnet skal tømmes før eksamen. Unntak: Ved eksamen i Bedriftsøkonomisk analyse II er det ikke nødvendig at kalkulatorminnet er tømt.

Vedrørende søknad om overflytting/ innpassing til økonomistudier ved Høgskolen i Oslo

Innpassing til 2. studieår økonomi/ administrasjon eller revisjon

Studenter som har fullført og bestått 1. året av enten økonomisk/administrativt studium eller revisorstudiet ved en annen offentlig høgskole i Norge kan søke direkte overflytting til 2. studieår.

Innpassing til 3. studieår revisjon

Studenter som har fullført og bestått de to første årene av et revisorstudium ved en annen offentlig høgskole i Norge kan søke direkte overflytting til 3. året på revisorstudiet.

=

Merk: Studenter som har fullført og bestått et 2-årig studium i økonomi/administrasjon ved en annen høgskole kan altså ikke søke direkte overflytting til 3. året revisjon.

Unntak: Dersom en har valgt de typiske regnskaps- og revisjonsfagene kan en i enkelte tilfeller kvalifisere for søknad om overflytting. Ved tvilstilfeller, ta kontakt med oss for nærmere informasjon.

=

Rangering av søkere

Kvalifiserte søkere rangeres slik: Søkere som kan dokumentere medisinske eller sosiale grunner for å studere i Oslo, prioriteres. Er det ikke nok plasser til alle med prioritert søkergrunnlag, blir hver søknad vurdert individuelt etter skjønn. Øvrige kvalifiserte søkere rangeres etter alder med eldre foran yngre.

=

Hvordan søke overflytting?

Frist for å søke overflytting er 15. april. Det foreligger ikke egne søknadsskjemaer. Dersom du mener å oppfylle søknadskriteriene, send oss en søknad i brev form vedlagt følgende:

- dokumentasjon på oppbyggingen av studiet ved institusjonen du søker overflytting fra
- attestert karakterutskrift (resultater fra vårens eksamener ettersendes innen 1. juli)
- eventuell attestert dokumentasjon på medisinsk/sosialt grunnlag for prioritert søknadsbehandling

Husk å oppgi adresse og telefonnummer i søknaden. Svar til søkerne sendes innen utgangen av mai.

=

Søkere fra private høgskoler i Norge eller med utenlandsk utdanning eller som på annen måte ikke oppfyller kravene for å søke om direkte overflytting

De som har økonomisk/administrativ utdanning eller revisorutdanning fra private høgskoler eller fra utlandet må søke opptak til 1. året på ordinært vis gjennom Samordna Opptak. Tilsvarende gjelder for de som har slik utdanning fra offentlig høgskole i Norge, men som ikke har bestått henholdsvis første/første og andre studieår (jfr. ovenfor). Dersom en får tilbud om plass gjennom Samordna Opptak, kan en søke om fritak for fag som er tatt tidligere. Fritaksbehandlingen vil avgjøre om en kan starte direkte i 2. eller 3. studieår. Har man etter fritaksbehandlingen maksimalt ett hengefag fra 1. år eller maksimalt to hengefag fra 1. og/eller 2. år (NB! Man kan ikke mangle Finansregnskap med

årsoppgjør!), kan man starte direkte i henholdsvis 2. eller 3. studieår. Det tas forbehold om at det er ledige plasser.

=

Opptak til 1-årige påbyggingsstudier i økonomi/administrasjon (nå del av 3-årig bachelorstudium)

=

For studieåret 2003-2004 er det egne opptak til disse studiene. Studenter som har fullført og bestått 2-årig økonomisk/administrativt studium kan søke. Det finnes tre ulike fordypningsretninger:

- Internasjonalisering
- Organisasjon og ledelse
- IKT

Til påbyggingsstudiene finnes det egne søknadsskjemaer:-

http://www.hio.no/enheter/ks/for_studenter/skjemaer

Søknadsfristen er 15. mai.

Mer informasjon finnes på våre nettsider på adressen:-

<http://www.studie.hio.no/studie/fagplaner/oks/okadm.html>

Synliggjøring av studentpolitisk arbeid

Innledning

Som en del av studiet kan studenter få synliggjort studentpolitisk arbeid gjennom å dokumentere den trening i ledelse og praktisk organisering av ulike former for arbeid gjennom å avlegge et prosjektarbeid om sitt (sine) verv og hvilke erfaringer vedkommende har høstet gjennom utøvelsen av vervet (vervene). Videre må prosjektarbeidet ta for seg noen teorier om organisasjonsarbeid og drøfte disse.

For å kunne gjennomføre prosjektarbeidet må studenten ha innehatt minst ett av følgende verv:

- medlem i studentrådsstyret
- medlem i avdelingsstyret
- medlem i høgskolestyret
- medlem i Studentparlamentets styre

Studenter som har hatt andre verv, kan søke studieleder om adgang til å gjennomføre kurset.

Prosjektarbeidet kan erstatte prosjektarbeid i kurset Organisasjon hos Økonomiutdanningen, og arbeidskrav/obligatorisk oppgave i Kommunal Organisering i Kommunalkandidatutdanningen.

Organisering og arbeidsmåter

Det gis veiledning og undervisning på lik linje med veiledning og undervisning for de øvrige prosjektarbeid/arbeidskrav/obligatoriske oppgaver i de aktuelle kursene. Omfanget skal være tilsvarende for de øvrige prosjektarbeidene/arbeidskravene/obligatoriske oppgavene i de aktuelle kursene.

Vurdering

Vurderes etter samme ordning som de øvrige prosjektarbeidene i de aktuelle kursene.

Pensum

Etter samme ordning som de øvrige prosjektarbeidene i de aktuelle kursene.

